

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

„СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ФНРЈ“ излази по потреби, у српском, хрватском, словеначком и македонском издању. — Огласи по тарифи. — Текући рачун код Народне банке ФНРЈ за претплату бр. 101-900880. — Текући рачун одељења продаје 101-670880.

Петак, 9 Март 1951

БЕОГРАД

БРОЈ 13

ГОД. VII

Цена овом броју је 18.— дин. — Претплата за 1951 годину износи 350.— а за иностранство 500.— дин. — Редакција: Бранкова улица бр. 18—20. — Телефони: Редакција 28-838, Администрација 26-276, Одељења продаје 22-619, Рачуноводство 27-595, Експедиција 21-251.

134.

На основу члана 74 тачка 6 Устава, а у вези члана 4 тачка 9 Закона о Президијуму Народне скупштине ФНРЈ, Президијум Народне скупштине ФНРЈ проглашује Кривични законик, који су донели Савезно веће и Веће народа Народне скупштине ФНРЈ на својим седницама од 27 фебруара 1951 године, а који гласи:

КРИВИЧНИ ЗАКОНИК

О П Ш Т И Д Е О

ГЛАВА ПРВА

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Кривични законик

Члан 1

(1) Овај законик заштићује од насиља, самовоље, привредне експлоатације и других друштвено опасних дела личности грађана, њихова уставом и законима зајемчена права и слободе, политичке, националне, економске и социјалне основице Федеративне Народне Републике Југославије, њену независност и безбедност, њено социјалистичко друштвено уређење и уставом и законима утврђени државни поредак.

(2) Ова заштита остварује се одређивањем која друштвено опасна дела претстављају кривична дела, прописивањем казни, мера безбедности и васпитно-поправних мера и примењивањем у законом одређеном поступку тих казни и мера према онима који таква кривична дела чине.

Нема ни кривичног дела ни казне без закона

Члан 2

Нико не може бити кажњен за дело које, пре него што је учињено, није било законом одређено као кривично дело и за које законом није било прописано како ће се казнити онај који га учини.

Сврха кажњавања

Члан 3

Сврха кажњавања јесте:

спречавање друштвено опасне делатности;
спречавање учиниоца да не чини кривична дела и његово поправљање;

васпитни утицај на друге да не чине кривична дела;

утицај на развијање друштвеног морала и друштвене дисциплине грађана.

ГЛАВА ДРУГА

КРИВИЧНО ДЕЛО И КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ

Кривично дело

Члан 4

(1) Кривично дело је друштвено опасно дело чија су обележја одређена законом.

(2) Није кривично дело оно дело које, иако садржи обележја кривичног дела одређена законом, претставља незнатну друштвену опасност због малог значаја и због незнатности или отсуности штетних последица.

Узраст

Члан 5

(1) Није кривично одговорно лице које у време извршења кривичног дела није навршило четрнаест година.

(2) Није кривично одговоран малолетник старији од четрнаест година који у време извршења кривичног дела због душевне неразвијености није могао схватити значај свог дела или управљати својим поступцима.

Урачуњљивост

Члан 6

(1) Није кривично одговорно лице које је учинило кривично дело у стању трајног или привременог душевног обољења, привремене душевне поремећености или заосталог душевног развоја, уколико услед ових стања није могло схватити значај свог дела или није могло управљати својим поступцима.

(2) Ако је у време извршења кривичног дела услед једног од стања наведених у ставу 1 овог члана способност учиниоца да схвати значај свог дела или могућност да управља својим поступцима била битно смањена, суд га може блаже казнити.

(3) Учиниоца је кривично одговоран ако се употребом алкохола или на други начин сам ставио у стање привремене душевне поремећености иако је био свестан или је био дужан и могао бити свестан да у таквом стању може учинити кривично дело.

Умишљај и нехат

Члан 7

(1) Учиниоца је кривично одговоран за кривично дело само кад га је учинио са умишљајем или из нехата.

(2) Кривично дело учињено је са умишљајем кад је учинилац био свестан свог дела и хтео његово извршење; или кад је био свестан да услед његовог чињења или нечињења може наступити забрањена последица па је пристао на њено наступање.

(3) Кривично дело учињено је из нехата кад је учинилац био свестан да забрањена последица може наступити али је олако држао да она неће наступити или да ће је моћи отклонити; или кад није био свестан могућности наступања забрањене последице, иако је према околностима и својим личним својствима био дужан и могао бити свестан те могућности.

(4) За кривично дело учињено из нехата учинилац је кривично одговоран само кад то закон одређује.

Одговорност за тежу последицу или због нарочитих околности

Члан 8

(1) Ако је из кривичног дела произашла тежа последица за коју закон прописује тежу казну, тежа казна ће се изрећи ако се та последица може приписати нехату учиниоца.

(2) Ако је за одређено кривично дело због нарочитих околности прописана тежа казна, она ће се изрећи само ако је учинилац за те околности знао или је био дужан и могао знати за њих.

Стварна заблуда

Члан 9

(1) Није кривично одговорно лице које у време извршења кривичног дела није било свесно неког његовог законом одређеног обележја; или које је погрешно узело да постоје околности према којима би, кад би оне стварно постојале, то дело било дозвољено.

(2) Ако је учинилац био у заблуди услед нехата, кривично је одговоран за кривично дело учињено из нехата у случају кад закон и за такво дело одређује кривичну одговорност.

Правна заблуда

Члан 10

Суд може блаже казнити учиниоца кривичног дела који из оправданих разлога није знао да је такво дело забрањено, а може га и ослободити од казне.

Нужна одбрана

Члан 11

(1) Није кривично дело оно дело које је учињено у нужној одбрани.

(2) Нужна је она одбрана која је неопходно потребна да учинилац од себе или другог одбије истовремени противправни напад.

(3) Ако учинилац прекорачи границе нужне одбране суд га може блаже казнити, а ако је ово прекорачење учинио услед јаке раздражености или препасти изазване нападом, може га и ослободити од казне.

Крајња нужда

Члан 12

(1) Није кривично дело оно дело које је учињено у крајњој нужди.

(2) Дело је учињено у крајњој нужди ако је учињено ради тога да учинилац од себе или другог отклони истовремену неоскривљену опасност која се на други начин није могла отклонити, и ако је при том учињено зло мање од оног које је претило.

(3) Ако учинилац прекорачи границе крајње нужде суд га може блаже казнити.

(4) Нема крајње нужде кад је учинилац био дужан да се излаже опасности.

ГЛАВА ТРЕЋА

ИЗВРШЕЊЕ КРИВИЧНОГ ДЕЛА

1. Начин, време и место извршења кривичног дела

Општи начин извршења кривичног дела

Члан 13

(1) Кривично дело може бити извршено чинињем или нечинињем.

(2) Кривично дело је извршено нечинињем ако је учинилац пропустио да изврши радњу коју је био дужан извршити.

Време извршења кривичног дела

Члан 14

Кривично дело је извршено у време кад је учинилац радио или је био дужан да ради, без обзира кад је последица наступила.

Место извршења кривичног дела

Члан 15

(1) Кривично дело је извршено како у месту где је учинилац радио или био дужан да ради, тако и у месту где је последица наступила.

(2) Покушај кривичног дела је извршен како у месту где је учинилац радио, тако и у месту где је по његовом умишљају последица имала или могла да наступи.

2. Покушај

Кажњавање за покушај

Члан 16

(1) Ко је извршење кривичног дела са умишљањем започео али га није довршио, казниће се за покушај само оних кривичних дела за која се по закону може изрећи пет година строгог затвора или тежа казна, а у погледу других кривичних дела само кад закон прописује да ће се казнити за покушај.

(2) За покушај суд може учиниоца блаже казнити него за довршено кривично дело.

Неподобан покушај

Члан 17

Ако су средство којим је учинилац покушао извршење кривичног дела или предмет према којем је покушао извршење такви да се кривично дело таквим средством или према таквом предмету ни под којим условима не би могло извршити, суд може учиниоцу ублажити казну и при том није везан ни за врсту ни за меру казне прописане за то кривично дело, а може га и ослободити од казне.

Добровољни одустанак

Члан 18

(1) Учиниоца који је покушао да изврши кривично дело али је добровољно одустао од његовог извршења, суд може ослободити од казне.

(2) У случају добровољног одустајања учинилац ће се казнити за оне радње које чине неко друго самостално кривично дело.

3. Саучесништво**Потстрекавање****Члан 19**

(1) Ко другог са умишљајем потстрекне да учини кривично дело казниће се као да га је сам учинио.

(2) Ко другог са умишљајем потстрекава на извршење кривичног дела за које се по закону може изрећи пет година строгог затвора или тежа казна, а дело не буде ни покушано, казниће се као за покушај.

Помагање**Члан 20**

(1) Ко другом са умишљајем помогне у извршењу кривичног дела казниће се као да га је сам учинио, а може се и блаже казнити.

(2) Као помагање сматра се нарочито: давање савета или упутстава како да се изврши кривично дело, стављање на располагање учиниоцу средстава за извршење кривичног дела, уклањање препрека за извршење кривичног дела, као и унапред обеђано прикривање кривичног дела, учиниоца, средстава којим је кривично дело учињено, трагова кривичног дела или предмета прибављених кривичним делом.

Кажњавање потстрекача и помагача за покушај**Члан 21**

Ако је кривично дело остало у покушају, потстрекач и помагач казниће се као за покушај.

Границе одговорности и кажњивости потстрекача и помагача**Члан 22**

(1) Потстрекач и помагач кривично су одговорни у границама свог умишљаја.

(2) Потстрекач и помагач могу се ослободити од казне ако су добровољно спречили извршење дела.

(3) Лични односи, својства и околности услед којих закон искључује кривичну одговорност, или дозвољава или прописује ослобођење од казне, смањење или повећање казне, могу се узети у обзир само оном извршиоцу, потстрекачу или помагачу код кога се такви односи, својства и околности нађу.

Кажњавање организатора злочиначких удружења**Члан 23**

Ко ради вршења кривичних дела ствара или искоришћује организацију, банду, заверу, групу или друго удружење казниће се за сва кривична дела која су произашла из злочиначког плана тих удружења као да их је сам учинио.

ГЛАВА ЧЕТВРТА**КАЗНЕ****1. Врсте казни и услови њиховог изрицања****Врсте казни****Члан 24**

Учиниоцима кривичних дела могу се изрећи ове казне:

- 1) смртна казна;
- 2) строги затвор;
- 3) затвор;

- 4) ограничење грађанских права;
- 5) забрана бављења одређеним занимањем;
- 6) конфискација имовине;
- 7) новчана казна.

Главне и споредне казне**Члан 25**

(1) Смртна казна и казне строгог затвора и затвора могу се изрећи само као главне казне.

(2) Казне ограничења грађанских права, забране бављења одређеним занимањем и конфискације имовине могу се изрећи само као споредне казне.

(3) Новчана казна може се изрећи и као главна и као споредна казна.

(4) Ако је за једно кривично дело прописано више казни, само једна се може изрећи као главна.

(5) Уз главну казну може се изрећи више споредних казни.

Законитост у изрицању казни**Члан 26**

(1) Смртна казна и казне строгог затвора, затвора и конфискације имовине могу се изрећи само кад су за одређено кривично дело прописане законом.

(2) Казне ограничења грађанских права и забране бављења одређеним занимањем могу се изрећи и кад нису прописане законом за одређено кривично дело, али само под условима одређеним у овом законнику.

(3) Новчана казна може се изрећи само кад је за одређено кривично дело прописана законом, али за кривична дела учињена из користољубља та казна као споредна може се изрећи и кад није законом прописана.

Смртна казна**Члан 27**

(1) Смртна казна извршује се стрељањем или вешањем.

(2) Да ли ће се смртна казна извршити стрељањем или вешањем одредиће суд пресудом.

(3) Смртна казна не може се изрећи бременитој жени.

Казна строгог затвора**Члан 28**

Казна строгог затвора не може бити краћа од шест месеци ни дужа од двадесет година, а изриче се на пуне године и месеце.

Замена смртне казне**Члан 29**

(1) Смртна казна може се актом амнестије или помиловања заменити и строгим затвором у доживотном трајању.

(2) Ако суд с обзиром на тежину кривичног дела нађе да би требало изрећи смртну казну, али да постоје оправдани разлози да се она не изрекне, а да времена казна строгог затвора не би одговарала тежини кривичног дела, суд може место смртне казне изрећи строги затвор у доживотном трајању.

Казна затвора**Члан 30**

(1) Казна затвора не може бити краћа од три дана ни дужа од пет година.

(2) Казна затвора изриче се на пуне године и месеце, а до три месеца и на пуне дане.

Казна ограничења грађанских права**Члан 31**

(1) Казна ограничења грађанских права састоји се у губитку бирачког права, права на стицање и вршење изборних функција у друштвеним организацијама и удружењима и права јавног иступања.

(2) Казна ограничења грађанских права може бити трајна или временна.

(3) Времена казна ограничења грађанских права не може бити краћа од једне ни дужа од пет година.

Трајно ограничење грађанских права**Члан 32**

(1) Казна трајног ограничења грађанских права изриче се увек при осуди на смртну казну и при замени смртне казне строгим затвором у доживотном трајању.

(2) Казна трајног ограничења грађанских права почиње тећи од дана правоснажности пресуде.

(3) При осуди на казну трајног ограничења грађанских права суд ће пресудом одредити да се учиниоцу одузму сва почасна звања и одликовања.

Времено ограничење грађанских права**Члан 33**

(1) Казна временог ограничења грађанских права може се изрећи само при осуди на казну строгог затвора, и то ако ова није мања од пет година.

(2) Изузетно суд може при осуди на казну строгог затвора од две до пет година изрећи и казну временог ограничења грађанских права до две године.

(3) Под условима из става 1 и 2 овог члана казна временог ограничења грађанских права изриче се кад се учинилац кривичног дела показао недостојним да учествује у јавном животу.

(4) Лице осуђено на времено ограничење грађанских права не може вршити грађанска права која је привремено изгубило од дана правоснажности пресуде, али се време трајања ове казне рачуна од дана кад је главна казна издржана, застарела или опрштена.

(5) При осуди на казну временог ограничења грађанских права суд може учиниоцу одузети почасно звање или одликовање ако је учинио такво кривично дело које га чини недостојним да буде носилац почасног звања или одликовања.

Враћање грађанских права**Члан 34**

Осуђени на казну временог ограничења грађанских права враћа се у своја грађанска права даном кад му је казна ограничења грађанских права истекла.

Казна забране бављења одређеним занимањем**Члан 35**

(1) Казна забране бављења одређеним занимањем може бити трајна или временна.

(2) Казна трајне забране бављења одређеним занимањем може се изрећи само при осуди на казну строгог затвора, и то ако ова није мања од три године.

(3) Времена казна забране бављења одређеним занимањем не може бити краћа од три месеца ни дужа од пет година.

(4) Казна забране бављења одређеним занимањем изриче се кад је учинилац злоупотребио занимање ради извршења кривичног дела или ако је његово даље бављење тим занимањем опасно.

(5) Време трајања казне забране бављења одређеним занимањем рачуна се од дана кад је главна казна издржана, застарела или опрштена.

Казна конфискације имовине**Члан 36**

Казна конфискације имовине састоји се у одузимању имовине осуђеног лица без накнаде.

Новчана казна**Члан 37**

(1) Новчана казна не може бити мања од сто динара. Ако закон не прописује другачије, новчана казна може се изрећи до износа од педесет хиљада динара а за кривична дела учињена из користољубља до износа од три стотине хиљада динара.

(2) У пресуди се одређује рок плаћања новчане казне, који не може бити краћи од петнаест дана ни дужи од три месеца, али у оправданом случају суд може дозволити да осуђени новчану казну исплати и у отплатама. У том случају суд ће одредити начин исплаћивања и рок исплате, који не може бити дужи од две године.

2. Одмеравање казне**Опште правило о одмеравању казни****Члан 38**

За одређено кривично дело суд ће одмерити казну у границама које су законом прописане за то дело, узимајући у обзир све околности које утичу да казна буде већа или мања (отежавајуће и олакшавајуће околности), а нарочито: степен кривичне одговорности, побуде из којих је дело учињено, јачину угрожавања или повреде заштићеног добра, околности под којима је дело учињено, ранији живот, личне прилике и држање учиниоца после учињеног кривичног дела.

Одмеравање новчане казне**Члан 39**

При одмеравању новчане казне суд ће узети у обзир имовно стање учиниоца.

Поврат**Члан 40**

(1) Ако је учинилац у поврату, суд ће то увек узети као отежавајућу околност.

(2) Учинилац је у поврату ако је већ био осуђен за кривично дело учињено са умишљајем на казну строгог затвора или затвора, па за време од пет година од дана кад је ту казну потпуно или делимично издр-

жао поново учини кривично дело са умишљајем за које је прописана казна затвора или тежа казна.

Особито тежак случај

Члан 41

Кад закон прописује тежу казну за особито тежак случај одређеног кривичног дела, суд ће ову казну изрећи ако је дело добило посебно опасан вид тиме што је учинилац при његовом извршењу испољио нарочиту одлучност, упорност или безобзирност и што је дело или изазвало нарочито тешке последице или је учињено под особито отежавајућим околностима.

Ублажавање казне

Члан 42

(1) Кад закон прописује да се учинилац може блаже казнити, суд може одмерити казну испод границе прописане законом или изрећи блажу врсту казне.

(2) Суд може одмерити казну испод границе прописане законом или изрећи блажу врсту казне и у случају кад нађе да постоје такве олакшавајуће околности које указују на то да се и са ублаженом казном може постићи сврха кажњавања.

Начин ублажавања казне

Члан 43

Кад суд нађе да треба ублажити казну, ублажавање се врши овако:

1) ако је за кривично дело прописана казна строгог затвора, затвора или новчана казна, са назначењем најмање мере, ова најмања мера може се спустити до најмање законске мере те врсте казне;

2) ако је за кривично дело прописана казна строгог затвора или затвора, без назначења најмање мере, место строгог затвора може се изрећи затвор најмање три месеца, а место затвора новчана казна.

Ослобођење од казне

Члан 44

Суд може учиниоца кривичног дела ослободити од казне само у случајевима кад то закон прописује.

Урачунавање притвора, истражног затвора и раније казне

Члан 45

(1) Врме проведено у притвору или у истражном затвору урачунава се у казну строгог затвора, затвора и у новчану казну.

(2) У нову казну урачунава се и део раније издржане казне, ако је ранија казна измењена актом амнестије или помпловања, ванредним ублажавањем казне, или поводом понављања поступка или поводом захтева за заштиту законитости.

(3) При урачунавању изједначају се дан притвора, дан истражног затвора, дан строгог затвора, дан затвора, две стотине динара новчане казне.

Стицај кривичних дела

Члан 46

(1) Ако је учинилац једном радњом учинио више кривичних дела, или ако је са више радњи учинио

више кривичних дела по којима није донесена пресуда, суд ће претходно утврдити казне за свако кривично дело, па ће у погледу изрицања главне казне поступити на овај начин:

1) ако је за неко кривично дело у стицају утврдио смртну казну, изрећи ће само ту казну;

2) ако је за кривична дела у стицају утврдио казне строгог затвора и затвора, изрећи ће једну казну која се састоји у повишењу најтеже од утврђених казни, али тако да повишена казна не сме достићи укупан износ појединих утврђених казни ни прећи највећу законску меру изречене врсте казне;

3) ако је за неко кривично дело у стицају утврдио новчану казну а за друго дело казну строгог затвора или затвора, изрећи ће поред утврђене казне строгог затвора односно затвора и утврђену новчану казну;

4) ако је за кривична дела у стицају утврдио новчане казне, изрећи ће једну новчану казну која не сме прећи збир утврђених казни нити највећу законску меру.

(2) Споредне казне суд ће изрећи ако су утврђене ма и за једно кривично дело у стицају, а ако су те казне исте врсте, суд ће изрећи једну казну те врсте, која не сме прећи укупан износ појединих утврђених казни ни највећу законску меру изречене врсте казне.

(3) Кад суд за неко кривично дело у стицају утврди казну конфискације имовине, не може изрећи новчану казну ни као главну ни као споредну.

Одмеравање казне осуђеном лицу

Члан 47

(1) Ако осуђено лице, пре него што је издржало казну, буде суђено због кривичног дела учињеног пре изрицања раније пресуде или због кривичног дела учињеног док казна није издржана, суд ће изрећи једну казну применом одредбе члана 46 овог законика, узимајући ранију казну као већ утврђену за односно дело. Део казне коју је осуђено лице издржало по ранијој пресуди урачунаће се по одредби члана 45 овог законика.

(2) Ако осуђено лице, док је на издржавању казне затвора или строгог затвора или док је на условном отпусту, учини кривично дело за које се по закону може изрећи осам година строгог затвора или тежа казна, суд може изрећи нову казну без обзира на раније изречену казну, ако се применом одредбе члана 46 овог законика не би могла остварити сврха кажњавања услед кратког остатка раније изречене казне.

(3) Ако осуђено лице, док је на издржавању казне затвора или строгог затвора, учини кривично дело за које закон прописује новчану казну или казну затвора до шест месеци, казниће се дисциплински.

3. Условна осуда

Изрицање условне осуде

Члан 48

(1) При осуди на казну затвора до две године или на новчану казну суд може пресудом одложити извршење изречене казне под условом да осуђени у одређеном року, који не може бити краћи од једне ни дужи од пет година, не учини са умишљајем ново исто тако тешко или теже кривично дело.

(2) За одлагање извршења казне суд може поставити и услов да осуђени у одређеном року који

не може бити дужи од једне године накнади пресудом утврђену штету.

(3) Суд ће одредити условно одлагање извршења изречене казне ако према околностима дела и према понашању учиниоца после извршења дела, а с обзиром на његов ранији живот, нађе да се може са основом очекивати да осуђени и без извршења казне убудуће неће вршити кривична дела и да сама осуда у таквом случају остварује сврху кажњавања.

(4) Условно осуда не може се изрећи лицу које је за последњих пет година било осуђено на казну строгог затвора или безусловно на казну затвора дужу од једне године.

(5) У пресуди суд може одредити да се времена казна бављења одређеним занимањем изврши без обзира што је извршење главне казне условљено.

Опозивање условне осуде

Члан 49

(1) Суд ће опозвати одлагање извршења казне ако условно осуђени у року за који је пресудом одложено извршење казне учини са умишљајем ново исто тако тешко или теже кривично дело, као и у случају ако после изрицања условне осуде буде осуђен за кривично дело учињено пре њеног изрицања, а суд нађе да не би било основа за изрицања условне осуде да се знало за то раније учињено кривично дело.

(2) У случају опозивања условне осуде суд ће за сва кривична дела изрећи једну казну по члану 46 овог законика узимајући ранију казну као већ утврђену за односно дело.

(3) Условно осуда може се опозвати у року за који је извршење казне било одложено. Ако условно осуђени у овом року учини са умишљајем ново исто тако тешко или теже кривично дело, а то је пресудом утврђено тек после истека рока за који је извршење казне било одложено, условна осуда може се опозвати најкасније у року од једне године од дана кад је протекло време за које је извршење казне било одложено.

(4) У случају да је одлагање извршења казне условљено и накнадом штете, суд ће опозвати условну осуду ако осуђени не накнади штету у одређеном року, али суд може одредити и нов рок за накнаду штете или укинути овај услов ако нађе да осуђени није у стању накнадити штету.

Дејство неопозване условне осуде

Члан 50

Ако условна осуда не буде опозвана, лице које је било условно осуђено сматра се да није осуђено за дела обухваћена условном осудом.

4. Опште одредбе о извршењу казне

Сврха извршења казне

Члан 51

(1) Извршивањем казне остварује се сврха кажњавања одређена овим законом.

(2) У извршивању казне не смеју се осуђеном наносити физичке патње нити се сме вређати његово људско достојанство.

Извршење смртне казне

Члан 52

(1) Смртна казна не може се извршити пре него што се претходно утврди да није укинута или замењена актом амнестије или актом помиловања.

(2) Смртна казна не може се извршити над лицем које је тешко телесно или душевно болесно док та болест траје.

Издржавање казне у казнено-поправним установама

Члан 53

(1) Казне строгог затвора и затвора осуђена лица издржавају у казнено-поправним домовима или у затворима.

(2) Казну затвора до шест месеци осуђена лица издржавају у затворима.

(3) Мушка и женска лица издржавају казне строгог затвора и затвора у одвојеним казнено-поправним установама, а ако су у истој казнено-поправној установи онда одвојени једни од других.

(4) Лица осуђена на казну строгог затвора издржавају ту казну одвојено од лица осуђених на казну затвора.

(5) Осуђена лица издржавају казну строгог затвора односно затвора скупо, а изузетно издвојени.

(6) За време последња три месеца бременитости и после порођаја до навршетка једне године старости детета, женска лица издржавају казну строгог затвора и затвора у заштитном дому осуђеница-породиља.

Обавеза на рад лица осуђених на казну строгог затвора и затвора

Члан 54

(1) Лица осуђена на казну строгог затвора или затвора ако су способна за рад дужна су да раде.

(2) Радно време траје осам часова дневно.

(3) Лица осуђена на казну строгог затвора распоређују се, по правилу, на физичке радове, а ако нису способна за такве радове дужна су да раде послове за које су способна.

(4) Лица осуђена на казну затвора распоређују се, по правилу, на послове који одговарају њиховој стручној спреми и способностима. Ако се одреди да ова лица раде физичке послове ти послови, уколико не одговарају ранијем занимању осуђеног лица, морају бити лакше природе.

Права лица осуђених на казну строгог затвора и затвора

Члан 55

(1) Лицима осуђеним на казну строгог затвора и затвора обезбеђује се:

један дан одмора у недељи;
награда за рад;
бесплатна здравствена заштита;
право на социјално осигурање у случају несреће на послу;
право на дописивање и примање посета и пошиљки.

(2) Лица осуђена на казну затвора имају у погледу права на дописивање, примање посета и пошиљки блажи режим него лица осуђена на казну строгог затвора.

Условни отпуст

Члан 56

(1) Осуђено лице које је издржало половину казне строгог затвора или затвора и покаже својим радом и

владањем да се толико поправило да се може очекивати да неће даље вршити кривична дела, може се условно отпустити са издржавања казне.

(2) Ако се осуђено лице за време издржавања казне нарочито истакне својим радом и владањем, може се условно отпустити и пре него што је издржало половину казне строгог затвора односно затвора.

(3) Под условом из става 1 овог члана лице осуђено на казну строгог затвора у доживотном трајању може се условно отпустити ако је издржало петнаест година строгог затвора.

(4) Условни отпуст траје до истека времена за које је изречена казна, а за лица којима је смртна казна замењена строгим затвором у доживотном трајању десет година од дана отпуштања са издржавања казне.

Опозивање условног отпуста

Члан 57

(1) Условни отпуст опозиваће се ако условно отпуштени, док је на условном отпусту, учини ново кривично дело које по свом значају и тежини указује да разлози за условни отпуст више не постоје.

(2) У случају опозивања време проведено на условном отпусту не урачунава се у казну.

Извршење казне конфискације имовине

Члан 58

(1) При извршењу казне конфискације имовине суд ће у границама закона тачно одредити који ће се део имовине конфисковати, а који ће део остати за издржавање осуђеног и његове уже породице.

(2) Поступак око извршења казне конфискације имовине одређује посебан закон.

Извршење новчане казне

Члан 59

(1) Ако осуђено лице у одређеном времену не исплати новчану казну, наплата ће се извршити принудно.

(2) У случају да се новчана казна не може наплатити, суд ће је заменити казном затвора, рачунајући сваке започете две стотине динара новчане казне за један дан затвора, с тим да казна затвора не може бити дужа од шест месеци.

(3) Ако осуђено лице исплати само један део новчане казне, остатак ће се сразмерно заменити казном затвора. Ако осуђени исплати остатак новчане казне, прекинуће се са извршењем казне затвора.

(4) По смрти осуђеног лица новчана казна неће се извршити.

Трошкови извршења казне

Члан 60

Све казне осим новчане казне извршују се о трошку државе.

ГЛАВА ПЕТА

МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Упућивање у завод ради чувања и лечења

Члан 61

(1) Кад суд утврди да је учинилац дела неурачуњљив или смањено урачуњљив и да је опасан за своју околину, одредиће да се упуту у завод за душевно болесна лица или други завод за чување и лечење.

(2) Отпуштање из завода суд ће одредити кад утврди да је даље задржавање у заводу непотребно.

(3) Време које је осуђено лице са смањеном урачуњљивошћу провело у заводу урачунаће се у време издржавања казне строгог затвора или затвора.

(4) Ако у време отпуштања из завода није протекло време изречене казне, остатак казне издржаће у казнено-поправној установи. Ако је такво лице било осуђено на казну затвора до две године, суд може приликом његовог отпуштања из завода одлучити да ли ће се казна извршити. При томе ће узети у обзир тежину учињеног дела, ранији живот учиниоца, као и у којој је мери боравак у заводу утицао на лечење учиниоца.

Одузимање предмета

Члан 62

(1) Предмети који су употребљени или били намењени за извршење кривичног дела, који су настали извршењем кривичног дела или који су добијени као награда за извршење кривичног дела могу се одузети, ако су својина учиниоца дела.

(2) Ови предмети могу се одузети и кад нису својина учиниоца, ако то захтевају интереси опште безбедности или разлози морала, али овим се не дира у право трећих лица на накнаду штете од учиниоца.

Протеривање из земље

Члан 63

(1) При изрицању казне странцу суд може изрећи и протеривање са територије Федеративне Народне Републике Југославије ако нађе да побуде из којих је извршио кривично дело, начин извршења дела или друге околности указују да би његов боравак у земљи био штетан.

(2) Протеривање може бити изречено за свагда или за време од једне до десет година.

(3) Време трајања протеривања рачуна се од дана кад је главна казна издржана, застала или опроштена.

ГЛАВА ШЕСТА

ПРИМЕНА КАЗНИ, ВАСПИТНО-ПОПРАВНИХ МЕРА И МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА

Мере према деци

Члан 64

Малолетник који у време извршења кривичног дела није навршио четрнаест година не може се гонити ни казнити нити суд према њему може применити васпитно-поправне мере. Такав малолетник предаје се органу старатељства, који ће одлучити да ли ће га оставити код родитеља односно староца или ће применити друге мере ради старања о њему и о његовом васпитању.

Примена васпитно-поправних мера према кривично не-одговорним малолетницима

Члан 65

(1) Према малолетнику који није кривично одговоран (члан 5 став 2) суд ће применити ове васпитно-поправне мере:

- 1) предаја родитељима или староцу;
- 2) упућивање у васпитну установу.

(2) Суд ће малолетника предати родитељима или староцу да над њим воде појачан надзор и да му обезбеде школовање кад утврди да за то имају могућности и да је та мера довољна за поправљање малолетника с обзиром на његов узраст, ранији живот, лакшу природу дела и околности под којима је дело учињено.

(3) Суд ће упутити малолетника у васпитну установу ако његови родитељи односно старац нису у могућности да над њим воде појачан надзор и да му обезбеде школовање, или ако утврди да предавање родитељима односно староцу неће бити довољна мера за поправљање малолетника, нарочито с обзиром на узраст, ранији живот и тежу природу дела.

(4) Ако је малолетник глувонем или слеп, а суд нађе да га треба упутити у васпитну установу, упутити га у завод за глувонеме или слепе.

Казне које се не могу изрећи према кривично одговорном малолетнику

Члан 66

Малолетнику који је кривично одговоран не могу се изрећи ове казне: смртна казна, ограничење грађанских права и трајна забрана бављења одређеним занимањем.

Кажњавање кривично одговорног млађег малолетника

Члан 67

Малолетник који је у време извршења кривичног дела навршио четрнаест а није навршио шеснаест година (млађи малолетник) може се казнити само ако је учинио кривично дело за које закон прописује казну тежу од десет година строгог затвора.

Примена васпитно-поправних мера према кривично одговорном млађем малолетнику

Члан 68

(1) За кривична дела за која закон прописује казну до десет година строгог затвора или какву блажу казну примениће се према млађем малолетнику ове васпитно-поправне мере:

1) укор;

2) упућивање у васпитно-поправни дом.

(2) Изузетно суд може применити васпитно-поправну меру упућивања у васпитно-поправни дом и према млађем малолетнику који је учинио кривично дело за које закон прописује казну тежу од десет година строгог затвора, ако нађе да се с обзиром на душевну развијеност млађег малолетника, природу дела и околности под којима је дело учињено, сврха поправљања и васпитања може остварити и без примене казне.

Укор

Члан 69

Према млађем малолетнику који је учинио лакше кривично дело суд ће применити укор ако утврди да је та мера с обзиром на душевну развијеност млађег малолетника, природу дела и околности под којима је оно учињено бити довољна за његово поправљање.

Упућивање у васпитно-поправни дом

Члан 70

Суд ће млађег малолетника упутити у васпитно-поправни дом кад нађе да је потребно према њему

применити појачане поправне мере с обзиром на тежину дела или с обзиром на његову запуштеност или поквареност.

Кажњавање кривично одговорних старијих малолетника

Члан 71

Малолетник који је у време извршења кривичног дела навршио шеснаест година (старији малолетник) казниће се, али ако је учинио кривично дело за које закон прописује казну строгог затвора до пет година или какву блажу казну, суд може према њему применити васпитно-поправну меру упућивања у васпитно-поправни дом.

Одмеравање казне кривично одговорним малолетницима

Члан 72

(1) При одмеравању казне малолетнику суд ће применити опште правило о одмеравању казни (члан 38) и при том ће нарочито имати у виду степен душевне развијености малолетника.

(2) За кривично дело за које закон прописује смртну казну старији малолетник може бити кажњен казном строгог затвора највише до петнаест година, а млађи малолетник највише до десет година.

(3) За кривично дело за које закон прописује казну строгог затвора у трајању дужем од десет година, суд може старијег малолетника казнити казном строгог затвора највише до десет година, а млађег малолетника казном строгог затвора највише до осам година.

(4) Ублажавање казне малолетнику врши се по одредбама члана 42 и 43 овог законика.

Трајање васпитно-поправних мера

Члан 73

(1) Кад суд упутити малолетника у васпитну установу или у васпитно-поправни дом одлучиће колико ће времена малолетник остати у установи односно дому.

(2) У васпитној установи малолетник ће остати најмање једну годину а најдуже три године, а у васпитно-поправном дому најмање једну годину а најдуже пет година.

Измена судске одлуке о васпитно-поправним мерама

Члан 74

(1) Суд може време боравка у васпитној установи или у васпитно-поправном дому скратити, а може одредити и отпуштање из васпитне установе односно васпитно-поправног дома, ако се покаже да се малолетник поправио.

(2) Суд може опозвати одлуку о отпуштању ако малолетник својим радом и владањем покаже да је потребно вратити га у васпитну установу или васпитно-поправни дом. Опозивање одлуке о отпуштању може се вршити док малолетник не наврши осамнаест година.

Престанак васпитно-поправних мера у случају изрицања казне

Члан 75

Ако малолетник у току примене васпитно-поправних мера буде осуђен за кривично дело на казну стро-

гог затвора или затвора, одређена васпитно-поправна мера престаје кад малолетник започне издржавање казне.

Дејство примене васпитно-поправних мера

Члан 76

Малолетник према коме је примењена васпитно-поправна мера сматра се неосуђиваним.

Извршење казне строгог затвора и затвора

Члан 77

(1) Казну строгог затвора и затвора осуђени малолетници издржавају до свог пунолетства, по правилу, у казнено-поправном дому за малолетнике.

(2) Избор посла за осуђене малолетнике врши се према њиховим физичким способностима и наклоностима за одређену врсту посла тако да се што боље стручно оспособе за рад по издржаној казни.

(3) Радно време осуђених малолетника одређује се тако да им се омогући похађање школе за опште образовање или школе за стручно оспособљавање.

Рехабилитација осуђеног малолетника

Члан 78

Кад се одредбе овог законика о законској и судској рехабилитацији примењују према малолетнику, рокови предвиђени тим одредбама скраћују се на половину.

Примена мера безбедности према малолетницима

Члан 79

Одредбе члана 61—63 овог законика примењују се и према малолетницима.

ГЛАВА СЕДМА

ГАШЕЊЕ КАЗНЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА

1. Застарелост

Застарелост кривичног гоњења

Члан 80

(1) Кривично гоњење не може се предузети кад протекне:

1) двадесет и пет година од извршења кривичних дела за која се по закону може изрећи смртна казна, или од извршења кривичних дела из члана 104 став 3, 107, 108, 109, 110 став 2, 112, 116 став 2, 117, 118 и 121 овог законика;

2) петнаест година од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна строгог затвора дужа од десет година;

3) десет година од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна строгог затвора од пет до десет година;

4) пет година од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна строгог затвора до пет година или казна затвора дужа од две године;

5) две године од извршења кривичног дела за које се по закону може изрећи казна затвора до две године или новчана казна.

(2) Ако је за кривично дело прописано више казни, рок застарелости одређује се по најтежој прописаној казни.

Ток и прекид застаревања кривичног гоњења

Члан 81

(1) Застаревање кривичног гоњења почиње од дана кад је кривично дело учињено.

(2) Застаревање не тече за време за које се по закону гоњење не може отпочети или продужити.

(3) Застаревање се прекида сваком радњом надлежног државног органа која се предузима ради гоњења учиниоца због учињеног кривичног дела.

(4) Застаревање се прекида и кад учинилац у времену док тече рок застарелости учини исто тако тешко или теже кривично дело.

(5) Са сваким прекидом застаревање почиње поново да тече.

(6) Застарелост кривичног гоњења настаје у сваком случају кад протекне двапут онолико времена колико се по закону тражи за застарелост кривичног гоњења.

Застарелост извршења казне

Члан 82

Изречена казна не може се извршити ако је протекло:

1) двадесет и пет година од осуде на смртну казну или од осуде на строг затвор у доживотном трајању;

2) петнаест година од осуде на казну строгог затвора дужу од десет година;

3) десет година од осуде на казну строгог затвора од пет до десет година;

4) пет година од осуде на казну строгог затвора до пет година или на казну затвора дужу од две године;

5) две године од осуде на казну затвора до две године или на новчану казну.

Ток и прекид застаревања извршења казне

Члан 83

(1) Застаревање извршења казне почиње од дана кад је пресуда постала правоснажна, а код условне осуде од дана кад је правоснажно наређено њено извршење.

(2) Застаревање не тече за време за које се по закону извршење казне не може предузети.

(3) Застаревање се прекида сваком радњом надлежног државног органа која се предузима ради извршења казне.

(4) Са сваким прекидом застаревање почиње поново да тече.

(5) Застарелост извршења казне настаје у сваком случају кад протекне двапут онолико времена колико се по закону тражи за застарелост извршења казне.

2. Амнестија и помиловање

Амнестија

Члан 84

Лицима која су обухваћена актом амнестије даје се ослобођење од гоњења, потпуно или делимично ослобођење од извршења казне, замена изречене казне блажом казном или се укидају правне последице осуде.

Помиловање**Члан 85**

Помиловањем се поименично одређеним лицима даје ослобођење од гоњења, потпуно или делимично ослобођење од извршења казне, замена изречене казне благом казном или се укидају правне последице осуде.

Заједничке одредбе о амнестији и помиловању**Члан 86**

(1) Ако је актом амнестије или актом помиловања дато потпуно ослобођење од главне и споредне казне, лице обухваћено амнестијом или помиловањем сматра се да није осуђено за дела на која се амнестија или помиловање односи.

(2) Давањем амнестије или помиловања не дира се у права трећих лица која се заснивају на осуди.

3. Рехабилитација**Општи појам рехабилитације****Члан 87**

(1) Рехабилитацијом се брише осуда и престају све њене правне последице, а осуђени се сматра неосуђиваним.

(2) Рехабилитацијом престају и споредне казне које још нису издржане.

(3) Рехабилитација настаје или на основу самог закона (законска рехабилитација) или по молби осуђеног лица на основу судске одлуке (судска рехабилитација).

(4) Рехабилитацијом се не дира у права трећих лица која се заснивају на осуди.

Законска рехабилитација**Члан 88**

(1) Законска рехабилитација се односи само на лица која раније нису осуђивана или која се по закону сматрају неосуђиваним.

(2) Законска рехабилитација настаје:

1) ако лице, које је оглашено кривим а ослобођено од казне, у року од године дана од правоснажности пресуде не учини ново кривично дело;

2) ако лице, које је осуђено на новчану казну или казну затвора до шест месеци, у року од три године од дана кад је та казна издржана, застарела или опрштена не учини ново кривично дело;

3) ако лице, које је осуђено на казну затвора преко шест месеци до две године, у року од пет година од дана кад је та казна издржана, застарела или опрштена не учини ново кривично дело.

Судска рехабилитација**Члан 89**

(1) Судска рехабилитација може се дозволити лицима која су осуђена на казну затвора дужу од две године или на казну строгог затвора а раније нису осуђивана или се по закону сматрају неосуђиваним, као и лицима која су више пута осуђивана.

(2) Лицу које је осуђено на казну затвора дужу од две године или на казну строгог затвора, а раније

није осуђивано или се по закону сматра неосуђиваним, суд може дозволити рехабилитацију кад протекне осам година од дана кад је та казна издржана, застарела или опрштена, ако нађе да је оно својим владањем заслужио рехабилитацију и да је према својим могућностима накнадило штету проузроковану кривичним делом.

(3) Лицу које је више пута осуђивано суд може дозволити рехабилитацију кад протекну сви рокови који су у погледу појединих осуда овим законом предвиђени за рехабилитацију. При оцени да ли ће у оваквом случају дозволити рехабилитацију суд ће узети у обзир како владање осуђеног, његово настојање да према својим могућностима накнади штету проузроковану кривичним делом тако и тежину и значај учињених кривичних дела.

ГЛАВА ОСМА**ВАЖЕЊЕ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА****Временско важење кривичног закона****Члан 90**

(1) Одговорност за кривична дела одређује се према кривичном закону који је важио у време извршења дела.

(2) Нови кривични закон примениће се и на дела која су извршена пре његовог ступања на снагу ако је блажи за учиниоца.

Примена кривичног закона на сваког ко на територији Федеративне Народне Републике Југославије учини кривично дело

Члан 91

(1) На сваког ко на територији Федеративне Народне Републике Југославије учини кривично дело примениће се кривични закон Федеративне Народне Републике Југославије.

(2) Кривични закон Федеративне Народне Републике Југославије примениће се и на сваког ко учини кривично дело на домаћем трговачком броду или путничком ваздухоплову на отвореном мору, или на домаћем војном броду или ваздухоплову без обзира где су се налазили у време извршења дела.

Примена кривичног законика на сваког ко у иностранству учини одређена кривична дела

Члан 92

Овај законик примениће се на сваког ко ван територије Федеративне Народне Републике Југославије учини које од кривичних дела предвиђених овим законом у члану 100—112, 114—118, 120, 121 и у члану 221 уколико се дело односи на домаћи назак.

Примена кривичног закона на држављанина Федеративне Народне Републике Југославије за кривична дела учињена у иностранству

Члан 93

Кривични закон Федеративне Народне Републике Југославије примениће се на држављанина Федеративне Народне Републике Југославије и кад у иностранству учини које друго кривично дело, осим кривичних дела наведених у члану 92 овог законика,

ако се затече на територији Федеративне Народне Републике Југославије или буде издат.

Примена кривичног закона на странца за кривична дела учињена у иностранству

Члан 94

(1) Кривични закон Федеративне Народне Републике Југославије примениће се на странца који ван територије Федеративне Народне Републике Југославије учини према њој или њеном држављанину кривично дело за које се по закону може изрећи најмање казна затвора, а не ради се о кривичним делима наведеним у члану 92 овог законика, ако се затече на територији Федеративне Народне Републике Југославије или буде издат.

(2) Кривични закон Федеративне Народне Републике Југославије примениће се и на странца који према страном држави или странцу учини у иностранству кривично дело за које се по том закону може изрећи пет година строгог затвора или тежа казна, ако се затече на територији Федеративне Народне Републике Југославије а не буде издат страном држави. Суд у оваквом случају не може изрећи тежу казну од оне која је прописана законом земље где је кривично дело учињено.

Гоњење за кривична дела учињена у иностранству

Члан 95

(1) У случајевима из члана 93 и 94 овог законика гоњење се неће предузети:

1) ако је учинилац казну на коју је у иностранству осуђен потпуно издржао;

2) ако је учинилац у иностранству правоснажном пресудом ослобођен или му је казна застарела или опрштена;

3) ако се кривично дело гони по страном закону само по предлогу или по приватној тужби, а ови нису поднесени.

(2) У случајевима из члана 93 и 94 овог законика гоњење ће се предузети само ако се за кривично дело кажњава и по закону земље у којој је учињено. Ако се у тим случајевима по закону земље у којој је дело учињено за то кривично дело не кажњава, гоњење ће се предузети само на захтев Министра правосуђа Федеративне Народне Републике Југославије.

Урачунавање казне издржане у иностранству

Члан 96

Казна коју је учинилац по пресуди иностраног суда за исто кривично дело издржао урачунаће се у казну изречену од домаћег суда, а ако казне нису исте врсте, урачунавање ће се извршити по оцени суда.

Екстрадиција и право азила

Члан 97

(1) Држављанин Федеративне Народне Републике Југославије не може се издати страном држави.

(2) Издавање странаца врши се по међународним уговорима, а у недостатку ових по закону Федеративне Народне Републике Југославије.

(3) Издавање није дозвољено ако дело за које се издавање тражи није кривично дело и по домаћем закону.

(4) Федеративна Народна Република Југославија неће издавати странце који су прогањани због залагања за демократска начела, национално ослобођење, права радног народа и слободу научног и културног рада.

Однос овог законика и посебних савезних и републичких кривичних закона

Члан 98

(1) Одредбе Општег дела овог законика важе за све законе Федеративне Народне Републике Југославије и народних република који садрже кривично-правне одредбе.

(2) Кривични закони народних република не могу мењати ни кривична дела ни казне које су предвиђене овим закоником и другим савезним законима.

ГЛАВА ДЕВЕТА

ЗНАЧЕЊЕ ЗАКОНСКИХ ИЗРАЗА

Члан 99

(1) Као службено лице у смислу овог законика сматра се: а) државни службеник; б) службеник у предузећу или установи друштвене организације; в) изабрано лице са сталном функцијом у претставничким телима или у извршним органима тих претставничких тела и г) лице кје врши одређене службене дужности на основу овлашћења датог законом или другим прописима донесеним на основу закона. Службеним лицем сматра се и војно лице кад се ради о кривичним делима против службене дужности која нису предвиђена у глави о кривичним делима против Оружаних снага.

(2) Као војна лица у смислу овог законика сматрају се: војници, подофицири, официри и војни службеници у сталној служби у Оружаним снагама, лица на војној вежби или која врше друге војне дужности, војни питомци или војни стипендисти под војном командом и припадници Народне милиције.

(3) Као лица на служби у Оружаним снагама сматрају се: државни службеници, радници и ученици у привреди који раде у установама или предузећима, која су стално или привремено стављена под управу војних органа.

(4) Под територијом Федеративне Народне Републике Југославије подразумевају се и обално море и ваздушни простор над њеном сувоzemном и воденом територијом.

(5) Као друштвена имовина у смислу овог законика сматра се општенародна имовина, задружна имовина и имовина друштвених организација.

(6) Исправа је у смислу овог законика сваки предмет који је подобан или одређен да служи као доказ какве чињенице која има вредности за правне односе.

(7) Новац је у смислу овог законика металан и папирни новац који је на основу закона у оптицају у Федеративној Народној Републици Југославији или у страном држави.

(8) Под знацима за вредност сматрају се у смислу овог законика и страни знаци за вредност. Као знаци за вредност сматрају се и домаће и стране поштанске марке које нису више у оптицају.

(9) Као покретна ствар у смислу овог законика сматра се и свака произведена или скупљена енергија за давање светлости, топлоте или кретања.

(10) Под силом се у смислу овог законика сматра и примена хипнозе или омамљујућих средстава у циљу да се неко против своје воље доведе у несвесно стање или да се онеспособи за отпор.

ПОСЕБНИ ДЕО

ГЛАВА ДЕСЕТА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ НАРОДА И ДРЖАВЕ

Контрареволуционарни напад на државно и друштвено

уређење

Члан 100

Ко учини дело управљено на то да се силом или другим противуставним путем обори власт радног народа или свргну изабрана уставом утврђена претставничка тела, савезна, републичка, аутономна или локална, као и извршни органи тих претставничких тела; или учини дело управљено на то да се подрије економска основица социјалистичке изградње; или учини дело управљено на то да се разбије јединство народа Федеративне Народне Републике Југославије; или да се силом или другим противуставним путем промени федеративно уређење државе, казниће се строгим затвором или смртном казном.

Угрожавање територијалне целине и независности државе

Члан 101

(1) Ко учини дело управљено на то да се силом или другим противуставним путем од Федеративне Народне Републике Југославије отцепи једна народна република или аутономна јединица или ма који део њене територије, казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

(2) Истом казном казниће се ко учини дело управљено на то да се Федеративна Народна Република Југославија доведе у положај потчињености или зависности према некој страниј држави.

Подривање војне и одбранбене моћи државе

Члан 102

(1) Ко уништи, учини неупотребљивим или омогући да пређу у руке непријатеља одбранбени објекти, положаји, наоружање или друга војна и одбранбена средства или преда групе непријатељу, или на други начин омете или доведе у опасност војне или одбранбене мере

казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.

(2) Грађанин Федеративне Народне Републике Југославије, који учини дело из става 1 овог члана у намери да помогне непријатељу, казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Убиство претставника народне власти и друштвених организација

Члан 103

(1) Ко у намери подривања народне власти или социјалистичке изградње лиши живота члана претстав-

ничког тела или члана извршног органа претставничког тела,

казниће се строгим затвором најмање десет година или смртном казном.

(2) Ко у истој намери лиши живота војно или службено лице, претставника задружне или друге друштвене организације или јавног радника, казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Оружана побуна

Члан 104

(1) Ко врши припреме за оружану побуну, казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.

(2) Ако до оружане побуне дође, организатори и коловође, казниће се строгим затвором најмање десет година или смртном казном.

(3) Ко учествује у оружаној побуни, казниће се строгим затвором.

Шпијунажа

Члан 105

(1) Ко поверљиве војне, економске или службене податке или документе саопшти или преда страниј држави, страниј организацији или лицу које им служи, или ко овакве податке или документе прибавља у намери да их преда страниј држави, страниј организацији или лицу које им служи, казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.

(2) Истом казном казниће се ко за рачун стране државе или стране организације ствара обавештајну службу, ступи у такву службу или помаже њен рад.

Служба у непријатељској војсци за време рата

Члан 106

(1) Грађанин Федеративне Народне Републике Југославије који за време рата служи у непријатељској војсци или у другим непријатељским оружаним формацијама, или учествује у рату као борац против Федеративне Народне Републике Југославије или њених савезника,

казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.

(2) Ко врбује грађане Федеративне Народне Републике Југославије за службу у непријатељској војсци или другим непријатељским оружаним формацијама, или за учествовање у рату против Федеративне Народне Републике Југославије или њених савезника, казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Помагање непријатеља за време рата

Члан 107

Грађанин Федеративне Народне Републике Југославије који за време рата помаже непријатеља у спровођењу реквизиције, одузимању хране или других добара или у спровођењу каквих других принудних мера према становништву Федеративне Народне Републике Југославије,

казниће се строгим затвором.

Политичка и привредна сарадња са непријатељем**Члан 108**

Грађанин Федеративне Народне Републике Југославије који за време рата политички или привредно сарађује са непријатељем,

казниће се строгим затвором најмање две године.

Учествовање у непријатељској делатности против Федеративне Народне Републике Југославије**Члан 109**

Грађанин Федеративне Народне Републике Југославије који у намери обарања државног и друштвеног уређења или какве друге непријатељске делатности против Федеративне Народне Републике Југославије ступи у везу са страном државом, страном организацијом или одређеном страном или избегличком групом лица, или им помаже у вршењу непријатељске делатности,

казниће се строгим затвором.

Бекство ради непријатељске делатности**Члан 110**

(1) Грађанин Федеративне Народне Републике Југославије који ради вршења непријатељске делатности против своје домовине побегне у иностранство, или припрема бекство, или неовлашћено остане у иностранству,

казниће се строгим затвором до дванаесет година.

(2) Ко ствара групу ради пребацивања бегунаца у иностранство или ко постане члан такве групе,

казниће се строгим затвором најмање две године.

Организовање и пребацивање на територију Федеративне Народне Републике Југославије оружаних група, појединаца и материјала**Члан 111**

(1) Ко врши пребацивање на територију Федеративне Народне Републике Југославије оружаних група, појединих терориста, шпијуна, агитатора, оружја, муниције или пропагандног материјала,

казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.

(2) Ко организује групу за вршење дела из става 1 овог члана или ко постане члан такве групе,

казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Закључење уговора на штету Федеративне Народне Републике Југославије**Члан 112**

Ко у својству претставника Федеративне Народне Републике Југославије или народне републике злоупотребом или прекорачењем овлашћења закључи уговор или обави поверени му важан посао са страном владом, међународном или страном организацијом или установом на штету народа и државе,

казниће се строгим затвором.

Повреда територијалног суверенитета**Члан 113**

(1) Ко кршећи правила међународног права продре на територију Федеративне Народне Републике Југославије,

казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до дванаесет година.

(2) Превозна средства која су употребљена за извршење дела из става 1 овог члана могу се одузети.

Уништење важних објеката народне привреде**Члан 114**

Ко у намери подривања народне власти или народне привреде рушењем, паљењем или на други начин уништи или оштети друштвену имовину, а нарочито: индустријско, саобраћајно или друго постројење, мост, фабрику, водовод, брану, далековод, саобраћајно средство, средство везе, силос, магацин, складиште, зграду, сакупљене веће количине људске или сточне хране, залихе материјала или робе; или приватну имовину која има већи значај за народну привреду,

казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.

Саботажа**Члан 115**

Ко у намери подривања народне власти или народне привреде, прикривеним, подмуклим или другим сличним начином, не врши или алкаво врши своју службену дужност или радну обавезу, или у вршењу те дужности односно радне обавезе оштећује средства за производњу, па тим радњама проузрокује кварење или упропашћавање постројења, знатних количина производа, робе или материјала или рушење или неправљање рђаво сазиданих грађевинских објеката, или дезорганизацију, застој у раду или неизвршење плана у државним и друштвеним установама и предузећима,

казниће се строгим затвором најмање две године или смртном казном.

Насиље према претставнику народне власти и друштвених организација**Члан 116**

(1) Ко изврши насиље према члану претставничког тела, члану извршног органа претставничког тела, претставнику задружне или друге друштвене организације, војном старешини или јавном раднику у вези са вршењем њихове службене или политичке делатности, или у намери да их спречи у вршењу такве делатности,

казниће се строгим затвором до десет година.

(2) Ко паљењем, рушењем или на други начин уништи или тешко оштети зграду или другу имовину веће вредности лица поменутих у ставу 1 овог члана у вези са њиховом службеном или политичком делатношћу, или у намери да их спречи у вршењу такве делатности,

казниће се строгим затвором најмање једну годину.

(3) Ако је услед дела из става 1 овог члана наступила тешка телесна повреда или смрт, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године или смртном казном.

Удруживање против народа и државе

Члан 117

- (1) Ко ствара заверу, банду или какву другу групу лица ради вршења кривичних дела из члана 100—103, 108, 109, 114—116 овог законика, казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.
- (2) Ко постане члан неког удружења из става 1 овог члана, казниће се строгим затвором.
- (3) Ко се одметне од власти у намери да организује неко удружење из става 1 овог члана или да му приступи као члан, казниће се строгим затвором.
- (4) Члан удружења из става 1 овог члана, као и члан групе из члана 110 и 111 овог законика, који открије удружење односно групу пре него што је у њеном саставу или за њу учинио неко кривично дело против народа и државе, казниће се затвором до три године, а може се и ослободити од казне.

Непријатељска пропаганда

Члан 118

- (1) Ко у намери да подрије власт радног народа, одбранбену моћ земље или економску основу социјалистичке изградње, или да разбије братство и јединство народа Федеративне Народне Републике Југославије, цртежом, написом, говором на скупу или на други начин врши пропаганду против државног и друштвеног уређења или против политичких, привредних, војних или других важних мера народне власти, казниће се строгим затвором.
- (2) Истом казном казниће се ко пропагира фашистичке или друге народу и држави непријатељске идеје.

Изазивање националне, расне или верске нетрпељивости, мржње или раздора

Члан 119

- (1) Ко пропагандом или на други начин изазива или распаљује националну, расну или верску мржњу или раздор међу народима и националностима које живе у Федеративној Народној Републици Југославији, казниће се строгим затвором до петнаест година.
- (2) Ако се дело из става 1 овог члана врши систематски или искоришћавањем положаја или звања, или ако је услед дела дошло до нереди, вршења насилја или других тешких последица, учинилац ће се казнити строгим затвором.
- (3) Ко вређањем грађана или на други начин изазива националну, расну или верску нетрпељивост, казниће се затвором до две године.

Пружање помоћи учиниоцу кривичних дела против народа и државе

Члан 120

Ко учиниоца кривичних дела из члана 100—117 овог законика крије, даје му склониште, храну, материјал, новац или друга средства, служи му за одржавање везе или му на други начин пружа помоћ, или ко омета државне органе у откривању и хватању таквог учиниоца, казниће се строгим затвором.

Припремање дела из члана 102, 103 и 114

Члан 121

- (1) Ко припрема извршење кривичних дела из члана 102, 103 и 114 овог законика набављањем или оспособљавањем средстава за извршење ових кривичних дела, стварањем услова за њихово извршење, или ко се договори са другим лицем да изврши ова кривична дела, казниће се строгим затвором.
- (2) Ако учинилац дела из става 1 овог члана добровољно одустане од извршења припреманог дела, може се блаже казнити, а може се и ослободити од казне.

Особито тешки случајеви кривичних дела против народа и државе

Члан 122

За дела из члана 104 став 3, 107, 108, 109, 110 став 2, 116 став 2, 117 став 2 и 3 и 121 став 1 овог законика ако су извршена у приправном, мобилном или ратном стању, или ако су произвела тешке штете за одбранбену или војну моћ државе или у другим особито тешким случајевима, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Израцање казне конфискације имовине

Члан 123

При осуди на казну тежу од пет година строгог затвора, суд може учиниоца кривичног дела против народа и државе казнити конфискацијом имовине.

ГЛАВА ЈЕДАНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТИ И МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА

Геноцид

Члан 124

Ко у намери да потпуно или делимично уништи неку националну, етничку, расну или верску групу врши убиства или тешке повреде тела или врши тешко нарушавање физичког или душевног здравља чланова групе или присилно расељавање становништва, или стави групу у такве животне услове који доводе до потпуног или делимичног истребљења групе, или примени мере којима се спречава рађање између припадника групе, или врши присилно пресељење деце у другу групу, казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Ратни злочин против цивилног становништва

Члан 125

Ко кршећи правила међународног права у време рата, оружаног сукоба или окупације наређује или врши према цивилном становништву убиства, мучења или нечовечна поступања, подразумевајући ту и биолошке експерименте, наношење великих патњи или повреда телесног интегритета или здравља; противзаконито расељавање или пресељавање или присилно однарођавање или превођење на другу веру становништва; присиљавање на проституцију или силовање;

примену мера застрашивања и терора, узимање талаца, колективно кажњавање, противзаконито одвођење у концентрационе логоре и друга противзаконита затварања, лишавање права на правилно и непристрасно суђење; покривање на вршење службе у оружаним снагама непријатељске силе или у њеној обавештајној служби или администрацији; терање на присилни рад, изглађивање становништва, конфисковање имовине, пљачку, противзаконито и самовољно уништавање или присвајање у великим размерама имовине које није оправдано војним потребама, узимање незаконите и несразмерно велике контрибуције и реквизиције, смањење вредности домаћег новца или противзаконито издавање новца

казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Ратни злочин против рањеника и болесника

Члан 126

Ко кршећи правила међународног права у време рата или оружаног сукоба наређује или врши против рањеника, болесника, бродоломаца или санитетског особља убиства, мучења или нечовечна поступања, подразумевајући ту и биолошке експерименте, наношење великих патњи или повреда телесног интегритета или здравља, или ко наређује или врши противзаконито и самовољно уништавање или присвајање у великим размерама материјала и залиха санитетских установа или јединица које није оправдано војним потребама,

казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Ратни злочин против ратних заробљеника

Члан 127

Ко кршећи правила међународног права наређује или врши против ратних заробљеника убиства, мучења или нечовечна поступања, подразумевајући ту и биолошке експерименте, наношење великих патњи или повреда телесног интегритета или здравља, присиљавање на вршење службе у оружаним снагама непријатељске силе, или их лишава права на правилно и непристрасно суђење,

казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Организовање групе ради вршења геноцида и ратних злочина

Члан 128

Ко организује какву групу ради вршења кривичних дела из члана 124—127 овог законика, или ко потиче на стварање оваквих група или припрема њихово организовање,

казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Противправно убијање или рањавање непријатеља

Члан 129

Ко кршећи правила међународног права у време рата или оружаног сукоба врши убијање или рањавање непријатеља који је одложио оружје или се безусловно предао или нема средстава за одбрану,

казниће се строгим затвором.

Повреда парламентарја

Члан 130

Ко кршећи правила међународног права у време рата или оружаног сукоба вређа, злоставља или задржи парламентарја или његову пратњу или им спречи повратак, или на други начин повреди њихову неприкосновеност,

казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

Сурово поступање са рањеницима, болесницима и ратним заробљеницима

Члан 131

Ко кршећи правила међународног права сурово поступа са рањеницима, болесницима или ратним заробљеницима, или онемогућава или спречава да ови користе права која им по тим правилима припадају, казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

Уништавање културних и историских споменика

Члан 132

Ко кршећи правила међународног права у време рата или оружаног сукоба наређује или врши уништавање културних и историских споменика и грађевина, или установа намењених науци, уметности, васпитању или хуманитарним циљевима,

казниће се затвором или строгим затвором.

Злоупотреба знака Црвеног крста

Члан 133

(1) Ко злоупотреби или неовлашћено носи знаке или заставу Црвеног крста или знаке који овима одговарају,

казниће се затвором до две године.

(2) Ко учини дело из става 1 овог члана у зони ратних операција,

казниће се затвором.

Изрицање казне конфискације имовине

Члан 134

При осуди на казну тежу од пет година строгог затвора суд може учиниоца кривичних дела из члана 124—128 овог законика казнити конфискацијом имовине.

ГЛАВА ДВАНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТА И ТЕЛА

Убиство

Члан 135

(1) Ко другог лиши живота,

казниће се строгим затвором најмање пет година.

(2) Ко другог лиши живота на свиреп или подмучао начин, или на начин којим је довео у опасност живот више лица, или из користољубља, или ради извршења или прикривања другог кривичног дела или из других ниских побуда, или ко лиши живота више лица,

казниће се строгим затвором најмање десет година или смртном казном.

(3) Истом казном казниће се и ко другог лиши живота а раније је већ био осуђен због убиства са умишљајем, осим случаја убиства из члана 136 и 138 овог законика.

Убиство на мах

Члан 136

Ко другог лиши живота на мах доведен без своје кривице у јаку раздраженост нападом или тешким вређањем од стране убијеног, казниће се строгим затвором до десет година.

Убиство из нехата

Члан 137

Ко другог лиши живота из нехата, казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

Убиство детета при порођају

Члан 138

- (1) Мати која лиши живота своје дете за време порођаја или непосредно после порођаја, док траје поремећај што га је код ње изазвао порођај, казниће се затвором најмање шест месеци.
- (2) За покушај ће се казнити.

Навођење на самоубиство и помагање у самоубиству

Члан 139

- (1) Ко наведе другог на самоубиство или му помогне у извршењу самоубиства, па ово буде извршено или покушано, казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.
- (2) Ко дело из става 1 овог члана учини према малолетнику који је навршио четрнаест година или према лицу које се налази у стању смањене урачунљивости, казниће се строгим затвором до десет година.
- (3) Ако је дело из става 1 овог члана учињено према малолетнику који није навршио четрнаест година или према неурачунљивом лицу, учинилац ће се казнити по члану 135 овог законика.
- (4) Ко сурово или нечовечно поступа са лицем које се према њему налази у односу какве подређености или зависности, па оно услед таквог поступања изврши самоубиство, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

Побачај

Члан 140

- (1) Ко бременитој жени са њеним пристанком изврши побачај, започне да врши побачај, или јој помогне да изврши побачај, казниће се затвором најмање три месеца.
- (2) Ко бременитој жени без њеног пристанка изврши или започне да врши побачај, казниће се строгим затвором до осам година.
- (3) Ако услед дела из става 1 и 2 овог члана жена умре, учинилац ће се казнити за дело из става 1 затвором најмање шест месеци или строгим

затвором до пет година, а за дело из става 2 строгим затвором најмање две године.

(4) Неће се казнити за побачај ако је овај извршен ради отклањања опасности за живот или здравље бремените жене или у другим оправданим случајевима. У којим је случајевима побачај дозвољен одређују посебни прописи.

Тешка телесна повреда

Члан 141

- (1) Ко другог тешко телесно повреди или му здравље тешко наруши, казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.
- (2) Ко другог телесно повреди или му здравље наруши тако тешко да је услед тога доведен у опасност живот повређеног или је уништен или трајно и у знатној мери ослабљен који важан део његовог тела или који важан орган, или је проузрокована трајна неспособност за рад повређеног или трајно и тешко нарушење његовог здравља или унакаженост, казниће се строгим затвором до осам година.
- (3) Ако повређени умре услед повреде из става 1 и 2 овог члана, учинилац ће се казнити строгим затвором до дванаест година.
- (4) Ко дело из става 1 и 2 овог члана учини из нехата, казниће се затвором до три године.

Лака телесна повреда

Члан 142

- (1) Ко другог лако телесно повреди, казниће се затвором до једне године.
- (2) Ако је таква повреда нанесена оружјем, опасним оруђем или другим средством подобним да тело тешко повреди или здравље тешко наруши, учинилац ће се казнити затвором до две године.
- (3) Ко дело из става 1 и 2 овог члана учини из нехата, казниће се новчаном казном или затвором до једног месеца.
- (4) За дела из става 1 и 3 овог члана гоњење се предузима по предлогу.

Учествовање у тучи

Члан 143

Ко учествује у каквој тучи у којој је неко лишен живота или је неком нанесена тешка телесна повреда, казниће се за само учествовање затвором.

Угрожавање опасним оруђем при тучи или свађи

Члан 144

Ко се при каквој тучи или свађи маши оружја, опасног оруђа или другог средства подобног да тело тешко повреди или здравље тешко наруши, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Изражање опасности

Члан 145

(1) Ко друго лице остави без помоћи у стању опасном за живот које је сам проузроковао, казниће се затвором до три године.

(2) Ако лице изложено таквој опасности услед тога изгуби живот или буде тешко телесно повређено или му здравље буде тешко нарушено, учинилац ће се казнити строгим затвором до осам година.

Напуштање немоћног лица

Члан 146

(1) Ко немоћно лице које му је поверено или о којем је иначе дужан да се стара остави без помоћи у приликама опасним за живот или здравље, казниће се затвором најмање месец дана.

(2) Ако остављено лице услед тога изгуби живот или буде тешко телесно повређено или му здравље буде тешко нарушено, учинилац ће се казнити строгим затвором од једне до осам година.

Непружање помоћи

Члан 147

Ко не пружи помоћ лицу које се налази у непосредној опасности за живот иако је то могао учинити без опасности за себе или другог, казниће се затвором до једне године.

ГЛАВА ТРИНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ СЛОБОДЕ И ПРАВА ГРАЂАНА

Повреда равноправности грађана

Члан 148

Ко на основу разлике у националности, раси или вероисповести ускрати или ограничи права грађана утврђена Уставом Федеративне Народне Републике Југославије, уставима народних република, законима или другим прописима, или ко на основу ове разлике грађанима даје повластице и погодности, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

Принуда

Члан 149

(1) Ко другог силом или озбиљном претњом принуди да нешто учини или не учини или трпи, казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(2) Гоњење се предузима по предлогу.

Противправно лишење слободе

Члан 150

(1) Ко другог противправно затвори, држи затвореног, или му на други начин одузме слободу кретања,

казниће се затвором до две године.

(2) Ако противправно лишење слободе учини службено лице злоупотребом свог положаја или овлашћења,

казниће се затвором од три месеца до три године или строгим затвором до три године.

(3) За покушај ће се казнити.

(4) Ако је противправно лишење слободе трајало дуже од месец дана, или је вршено на свиреп начин, или је лицу које је противправно лишено слободе услед тога тешко нарушено здравље, или су наступиле друге тешке последице, учинилац ће се казнити строгим затвором до осам година.

(5) Ако је лице које је противправно лишено слободе услед тога изгубило живот, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање две године.

Измућивање исказа

Члан 151

Службено лице које у вршењу службе употреби силу или претњу у намери да изнуди исказ од окривљеног, оведока, вештака или другог лица које се са слушава,

казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

Злостављање злоупотребом службеног положаја или овлашћења

Члан 152

Службено лице које у вршењу службе искористишћавањем свог службеног положаја или овлашћења другог злостави, вређа или уопште према њему поступа на начин којим се вређа људско достојанство, казниће се затвором до једне године.

Угрожавање сигурности

Члан 153

(1) Ко угрози сигурност неког лица озбиљном претњом,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(2) Гоњење се предузима по предлогу.

Нарушавање неповредивости стана

Члан 154

(1) Ко неовлашћено продре у туђ стан или затворене просторе или се на захтев овлашћеног лица одатле не удаљи, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учинило службено лице злоупотребом свог положаја или овлашћења,

казниће се затвором до две године.

(3) За покушај ће се казнити.

(4) Гоњење за дело из става 1 овог члана предузима се по предлогу.

Противзаконито претресање

Члан 155

Службено лице које противзаконито врши претресање стана, просторија или лица,

казниће се затвором до две године.

Повреда тајности писама или других пошиљки**Члан 156**

(1) Ко неовлашћено отвори туђе писмо или телеграм или какво друго затворено писмо или пошиљку, или ко неовлашћено задржи, прикрије, уништи или другом преда туђе писмо, телеграм, затворено писмено или пошиљку,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(2) Ко у намери да себи или другом прибави какву корист или да другом нанесе какву штету саопшти другом тајну коју је сазнао неовлашћеним отварањем туђег писма, телеграма или каквог другог затвореног писмена или пошиљке, или се овом тајном послужи,

казниће се затвором до једне године.

(3) Ако дело из става 1 и 2 овог члана учини службено лице у вршењу службене дужности,

казниће се затвором до две године.

(4) Гоњење за дело из става 1 и 2 овог члана предузима се по предлогу.

Неовлашћено откривање тајне**Члан 157**

(1) Адвокат, бранилац, лекар, бабица или друго лице које неовлашћено открије тајну коју је сазнало у вршењу свог позива,

казниће се затвором до једне године.

(2) Неће се казнити за дело из става 1 овог члана ко је открио тајну у општем интересу или у интересу другог лица који је претежнији од интереса чувања тајне.

(3) Гоњење се предузима по предлогу.

Спречавање или ометање јавног скупа**Члан 158**

(1) Ко силом, озбиљном претњом, обманом или на други начин спречи или омета сазивање или одржавање јавног скупа на који грађани имају право по закону,

казниће се затвором до две године.

(2) Ако дело из става 1 овог члана учини службено лице злоупотребом овог положаја или овлашћења,

казниће се затвором од три месеца до три године.

Повреда бирачког права**Члан 159**

Службено лице које у намери да другом онемогући вршење бирачког права противзаконито га не уведе у бирачки списак или га избрише из бирачког списка,

казниће се затвором до једне године.

Повреда слободе опредељења бирача**Члан 160**

(1) Ко силом, озбиљном претњом или на други начин принуди другог да врши или не врши бирачко право,

казниће се затвором до две године.

(2) Ако дело из става 1 овог члана учини члан бирачког одбора или друго службено лице у вршењу службе,

казниће се затвором од три месеца до три године.

Повреда права жалбе**Члан 161**

Службено лице које у вршењу своје службе спречава грађанина да користи своје право на подношење жалбе, приговора, молбе или претставке,

казниће се затвором до једне године.

Спречавање штампања и растурања штампаних ствари**Члан 162**

Ко противправно спречи штампање, продају или растурање књига, часописа, новина или других штампаних ствари,

казниће се затвором до једне године.

Повреда ауторског права**Члан 163**

(1) Ко противно законским прописима о заштити ауторског права објављује, прерађује, репродукује, приказује, изводи или преводи туђе књижевно, уметничко или научно дело,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Гоњење се предузима по предлогу.

Повреда проналазачког права**Члан 164**

(1) Ко присвоји туђе проналазачко право или право на техничко усавршење, или ко неовлашћено искористи туђи патент, лиценцу или проналазак,

казниће се затвором до три године.

(2) Ко неовлашћено објави суштину туђег проналазак пре него што је овај проналазак на начин утврђен законом објављен,

казниће се новчаном казном или затвором до две године.

ГЛАВА ЧЕТРНАЕСТА**КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ РАДНИХ ОДНОСА****Повреда прописа о правима лица у радном односу****Члан 165**

Ко се овесно не придржава прописа о платама, радном времену, годишњем одмору или о забрани прековременог или ноћног рада и тиме ускрати или ограничи неком лицу у радном односу право које овоме по закону припада,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Повреда права из социјалног осигурања**Члан 166**

(1) Ко се свесно не придржава прописа о социјалном осигурању и тиме ускрати или ограничи неком лицу право које овоме на основу социјалног осигурања припада,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Ко симулирањем или проузроковањем болести или неспособности за рад, или отежавањем или спречавањем свог оздрављења или оспособљења за рад, оствари право на основу социјалног осигурања које му по закону не би припадало,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Непредузимање хигијенских и техничко-заштитних мера при раду

Члан 167

Одговорно лице у руднику, фабрици, радионици или другом радилишту које се свесно не придржава прописа о хигијенским и техничко-заштитним мерама при раду, иако зна да услед тога може наступити опасност за живот или здравље лица у радном односу,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Необезбеђење смештаја и снабдевања лица у радном односу

Члан 168

Одговорно лице у руднику, фабрици, радионици или другом радилишту које противно својој дужности не обезбеди смештај или снабдевање лица у радном односу, иако зна да услед тога може наступити опасност за живот или здравље лица у радном односу,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

ГЛАВА ПЕТНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЧАСТИ И УГЛЕДА

Клевета

Члан 169

(1) Ко за другог износи или проноси штогод неистинито што може шкодити његовој части и угледу, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено путем штампе, радија или на јавном скупу, учинилац ће се казнити затвором од једног месеца до једне године.

(3) Ако окривљени докаже истинитост свог твђења или ако докаже да је био у извињавајућој заблуди услед које је сматрао да је истина оно што износи или проноси, неће се казнити за клевету али се може казнити за увреду (члан 170), односно за омаловажавање пребацивањем за кривично дело (члан 172).

(4) Ако неко за другог износи или проноси да је извршио кривично дело за које се гони по службеној дужности, истинитост те чињенице доказује се само правоснажном пресудом. У случају да гоњење или суђење није могуће или није дозвољено, истинитост се може доказивати и на други начин.

Увреда

Члан 170

(1) Ко увреди другог, казниће се новчаном казном или затвором до три месеца.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено путем штампе, радија или на јавном скупу, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.

(3) Ако је ко својим непристојним држањем или кривичним делом непосредно дао повод другом да га увреди,

учинилац дела из става 1 и 2 овог члана може се ослободити од казне.

(4) Ако је увређени увреду повратно, може суд обе или једну страну казнити или ослободити од казне.

Изношење личних и породичних прилика

Члан 171

(1) Ко износи или проноси штогод из личног или породичног живота неког лица што може шкодити његовом угледу,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено путем штампе, радија или на јавном скупу, учинилац ће се казнити затвором од једног месеца до једне године.

(3) Неће се казнити за дело из става 1 и 2 овог члана ако је учињено у општем интересу.

Омаловажавање пребацивањем за кривично дело

Члан 172

Ко у намери да другог омаловажи овом пребаци да је учинио какво кривично дело или да је осуђиван због каквог кривичног дела, или то у истој намери неком саопшти,

казниће се новчаном казном или затвором до два месеца.

Некажњавање за критику научне или друге друштвене делатности

Члан 173

Ко у критиковању научне, уметничке, службене или друге друштвене делатности неког лица, или у некој изјави датој у вршењу какве дужности или у одбрани каквог права изнесе нешто што може шкодити части и угледу тог лица, неће се казнити ако из начина изражавања или других околности произлази да ово изношење није било учињено у намери да се то лице увреди.

Повреда угледа државе, њених органа и претставника

Члан 174

Ко изложи порузи Федеративну Народну Републику Југославију, народну републику, њихову заставу или грб њихове највише органе власти или претставнике највиших органа власти, Оружане снаге или Врховног команданта,

казниће се затвором од три месеца до три године.

Повреда угледа стране државе или међународне организације

Члан 175

(1) Ко изложи порузи страну државу, њену заставу или грб, казниће се затвором од три месеца до три године.

(2) Истом казном казниће се ко дело из става 1 овог члана учини према Организацији Уједињених нација, Међународном Црвеном крсту или каквој другој међународној организацији коју признаје Федеративна Народна Република Југославија.

Повреда части и угледа шефа стране државе, дипломатског претставника или претставника међународне организације

Члан 176

- (1) Ко повреди част и углед шефа стране државе, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Ко дело из става 1 овог члана учини према дипломатском претставнику стране државе у Федеративној Народној Републици Југославији, казниће се затвором до две године.
- (3) Истом казном казниће се ко дело из става 1 овог члана учини према претставнику Организације Уједињених нација, Међународног Црвеног крста или какве друге међународне организације коју признаје Федеративна Народна Република Југославија.

Гоњење за кривична дела против части и угледа

Члан 177

- (1) Гоњење за дела из члана 174—176 овог законика предузима се по службеној дужности, а за дела из члана 175 и 176 овог законика потребно је и претходно одобрење Министра правосуђа Федеративне Народне Републике Југославије.
- (2) Гоњење за дела из члана 169—172 овог законика предузима се по приватној тужби.
- (3) Ако су дела из члана 169 и 170 овог законика учињена према државној или друштвеној установи, предузећу или друштвеној организацији, или службеном лицу у вези са његовим службеним радом, гоњење се предузима по предлогу. Предлог подноси претставник установе, предузећа односно претставник организације, односно службено лице. Ако службено лице не поднесе предлог, гоњење се може предузети на предлог његовог старешине.
- (4) Ако су дела из члана 169—171 овог законика учињена према умрлом лицу, гоњење се предузима по приватној тужби брачног друга, деце, родитеља, браће или сестара умрлог лица.

Објављивање судске пресуде путем штампе или радија

Члан 178

При осуди за дело клевете нанесене путем штампе или радија, суд на захтев тужиоца може одлучити да се о трошку осуђеног истим путем објави судска пресуда у целини или у изводу.

ГЛАВА ШЕСНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ И МОРАЛА

Синовање

Члан 179

- (1) Ко женско лице са којим не живи у брачној заједници употребом силе или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело принуди на обљубу, казниће се строгим затвором до осам година.

- (2) Ако је услед дела из става 1 овог члана наступила тешка телесна повреда или смрт женског лица, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање две године.

Обљуба над немоћним лицем

Члан 180

- (1) Ко над женским лицем са којим не живи у брачној заједници изврши обљубу искористивши душевно обољење, привремену душевну поремећеност, немоћ или какво друго стање тог лица услед којег оно није способно за отпор, казниће се затвором или строгим затвором до пет година.
- (2) Ако је услед дела из става 1 овог члана наступила тешка телесна повреда или смрт женског лица, учинилац ће се казнити строгим затвором.

Обљуба и противприродни блуд са малолетним лицем

Члан 181

- (1) Ко изврши обљубу или противприродни блуд са малолетним лицем које није навршило четрнаест година, казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.
- (2) Ко дело из става 1 овог члана изврши над немоћним малолетним лицем које није навршило четрнаест година или употребом силе или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело, казниће се строгим затвором до петнаест година.
- (3) Ако је услед дела из става 1 и 2 овог члана наступила тешка телесна повреда или смрт малолетног лица, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година.

Обљуба или противприродни блуд злоупотребом положаја

Члан 182

- (1) Ко злоупотребом свог положаја наведе на обљубу женско лице које се према њему налази у односу какве подређености или зависности, казниће се затвором до три године.
- (2) Наставник, васпитач, старалац, усвојитељ, сучух или друго лице које злоупотребом свог положаја изврши обљубу или противприродни блуд са малолетним лицем старијим од четрнаест година које му је поверено ради учења, васпитања, чувања или неге, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

Блудне радње

Члан 183

- Ко у случајевима из члана 179—182 овог законика изврши само блудну радњу, казниће се затвором.

Јавно вршење блудне радње

Члан 184

- Ко јавно учини блудну радњу или други акт којим се вређа стид, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Завођење**Члан 185**

(1) Ко лажним обећањем брака наведе на обљубу малолетно женско лице које је навршило четрнаест година,

казниће се затвором од три месеца до две године.

(2) Гоњење се предузима по приватној тужби.

Противприродни блуд**Члан 186**

За противприродни блуд између лица мушког пола, учинилац ће се казнити затвором до две године.

Подвођење**Члан 187**

(1) Ко подведе малолетно лице, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Ко за награду подведе женско лице, или ко за награду или у виду заната омогућава вршење блуда, казниће се новчаном казном или затвором до две године.

Трговина белим робљем**Члан 188**

Ко врши или омогућава трговину белим робљем, казниће се строгим затвором од једне до петнаест година.

Производња и растурање порнографских списа**Члан 189**

(1) Ко производи, продаје, растура, јавно излаже, или ради продаје набавља или држи списе, слике или друге предмете којима се тешко вређа морал, казниће се затвором до једне године.

(2) Предмети из става 1 овог члана одузеће се.

ГЛАВА СЕДАМНАЕСТА**КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БРАКА И ПОРОДИЦЕ****Двобрачност****Члан 190**

(1) Ко закључи нови брак, иако се већ налази у браку, казниће се затвором од три месеца до три године.

(2) Истом казном казниће се и ко закључи брак са лицем за које зна да се налази у браку.

Закључење ништавог брака**Члан 191**

(1) Ко закључујући брак прикрије од друге стране неку чињеницу због које је брак ништав или другу страну доведе или одржава у таквој заблуди због које је брак ништав, казниће се затвором до две године.

(2) Гоњење се може предузети само ако је тако закључен брак поништен из разлога наведених у ставу 1 овог члана.

Омогућавање закључења недозвољеног брака**Члан 192**

Претседник или овлашћени члан народног одбора или матичар који својом службеном радњом допусти да се закључи брак који је по закону забрањен, ништав или се сматра непостојећим, казниће се затвором до три године.

Ванбрачни живот са малолетним лицем**Члан 193**

(1) Пунолетно лице које у ванбрачној заједници живи са малолетним лицем које је навршило четрнаест година,

казниће се затвором до две године.

(2) Истом казном казниће се родитељ или стапа-лац који малолетном лицу које је навршило четрнаест година допусти да у ванбрачној заједници живи са другим лицем, или га на то наведе.

(3) Ако се брак закључи, гоњење се неће предузети, а ако је предузето обуставиће се.

Одузимање малолетника**Члан 194**

(1) Ко малолетно лице противправно одузме од родитеља, староца или од лица коме је оно поверено, казниће се затвором до две године.

(2) Ко дело из става 1 овог члана учини из користољубља или других ниских побуда, казниће се строгим затвором до десет година.

Промена породичног стања**Члан 195**

(1) Ко подметањем, заменом или на други начин промени породично стање детета, казниће се затвором најмање три месеца.

(2) За покушај ће се казнити.

Злостављање и запуштање детета**Члан 196**

Родитељ, старалац или друго лице које злоставља дете или грубим занемаривањем своје дужности збрињавања и васпитања запустити дете за које је дужно да се стара,

казниће се затвором до две године.

Неплаћање алиментације**Члан 197**

Ко избегава да даје издржавање за лице које је на основу правоснажне одлуке дужан издржавати, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Родоскрвњење**Члан 198**

Ко изврши обљубу са сродником по крви у правој линији или са братом односно сестром, казниће се затвором.

ГЛАВА ОСАМНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЗДРАВЉА ЉУДИ

Преношење заразне болести

Члан 199

(1) Ко не поступајући по прописима или наредбама којима надлежни државни орган одређује прегледе, дезинфекцију, издвајање болесника или неке друге мере за сузбијање или спречавање заразних болести код људи проузрокује преношење заразне болести,

казниће се затвором до једне године.

(2) Ко дело из става 1 овог члана учини из нехата, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Непоступање по здравственим прописима за време епидемије

Члан 200

Ко за време епидемије какве опасне заразне болести не поступи по прописима или наредбама којима се одређују мере за њено сузбијање или спречавање, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Преношење полне болести

Члан 201

(1) Ко знајући да је полно заражен, вршењем обљубе или на други начин другог зарази, казниће се затвором до једне године.

(2) Гоњење се предузима по предлогу.

Запослење лица оболелих од заразне болести

Члан 202

(1) Одговорно лице које у болници, породилишту, интернату, школи, предузећу где се рукује предметима исхране, у радњи која врши хигијенске услуге или у сличној установи или радњи, противно здравственим прописима прими у службу или држи у служби лице које болује од заразне болести и тиме проузрокује преношење заразне болести,

казниће се затвором до две године.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.

Несавесно лечење болесника

Члан 203

(1) Лекар који при пружању лекарске помоћи примени очигледно неподобно средство или очигледно неподобан начин лечења, или не примени одговарајуће хигијенске мере, или уопште несавесно поступа при лечењу и тиме проузрокује погоршање болести болесника,

казниће се затвором до три године.

(2) Истом казном казниће се бабница или друго лице здравствене струке које при пружању медицинске помоћи или неге несавесно поступа и тиме проузрокује погоршање болести болесника.

(3) Ако је дело из става 1 и 2 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до шест месеци.

Неуказивање лекарске помоћи

Члан 204

Лекар који противно својој лекарској дужности одбије да укаже лекарску помоћ болеснику који се налази у непосредној опасности за живот, казниће се новчаном казном или затвором до две године.

Надрилекарство

Члан 205

Ко немајући прописану стручну спрему лечи болеснике у виду заната или за награду, казниће се затвором до једне године и новчаном казном.

Справљање и продаја штетних средстава за лечење

Члан 206

(1) Ко под видом лека продаје или справља ради продаје средства која су опасна за здравље људи, казниће се затвором до две године и новчаном казном.

(2) Ко дело из става 1 овог члана учини из нехата, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(3) Средства из става 1 овог члана одузеће се.

Несавесно поступање при справљању и издавању лекова

Члан 207

(1) Апотекар или друго лице овлашћено за издавање лекова које изда други лек уместо прописаног или захтеваног кад замена није дозвољена, или које не направи лек у прописаној размери или количини, или уопште несавесно поступа при справљању или издавању лекова и тиме проузрокује погоршање болести болесника,

казниће се затвором до три године.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до шест месеци.

Неовлашћена производња, прерађивање и продаја опојних дрога и отрова

Члан 208

(1) Ко неовлашћено производи, прерађује, продаје или на други начин стави у промет или ради продаје купује или преноси опијум, кокаин, морфиум или друге опојне дроге или отрове, казниће се затвором од три месеца до три године.

(2) Ако се дело из става 1 овог члана врши у виду заната или од стране више лица која су се удружила за вршење оваквих дела, учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

(3) Опојне дроге односно отрови као и средства за њихово справљање одузеће се.

Производња и стављање у промет штетних животних намирница

Члан 209

(1) Ко производи, продаје или на други начин стави у промет штетне животне намирнице, јело

или пиће или друге штодљиве производе, казниће се затвором од три месеца до две године.

- (2) Ко дело из става 1 овог члана учини из нехата, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.
- (3) Шкодљиве намирнице и производи одузеће се.

Несавесно вршење прегледа меса за исхрану

Члан 210

(1) Ветеринар или ветеринарски помоћник који несавесно изврши преглед стоке за клање или меса намењеног за исхрану или противно прописима не изврши преглед и тиме омогући да се стави у промет месо штодљиво за здравље људи, казниће се затвором до две године.

- (2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до шест месеци.

Загађивање воде за пиће

Члан 211

(1) Ко каквом штодљивом материјом учини опасном за живот или здравље људи воду за пиће у изворима, бунарима или цистернама или какву другу воду која људима служи за пиће, казниће се затвором од три месеца до две године.

- (2) Ко дело из става 1 овог члана учини из нехата, казниће се новчаном казном или затвором до три месеца.

Тешка дела против здравља људи

Члан 212

(1) Ако услед дела из члана 199 став 1, 202 став 1, 203 став 1 и 2, 205, 206 став 1, 207 став 1, 209 став 1, 210 став 1 и 211 став 1 овог законика неко лице изгуби живот или буде тешко телесно повређено или му здравље буде тешко нарушено, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

(2) Ако је услед дела из члана 199 став 1, 202 став 1, 205, 206 став 1, 207 став 1, 209 став 1, 210 став 1 и 211 став 1 овог законика наступила смрт више лица, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање две године.

(3) Ако услед дела из члана 199 став 2, 202 став 2, 203 став 3, 206 став 2, 207 став 2, 209 став 2, 210 став 2 и 211 став 2 овог законика неко лице изгуби живот или буде тешко телесно повређено или му здравље буде тешко нарушено, учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

(4) Ако је услед дела из члана 199 став 2, 202 став 2, 206 став 2, 207 став 2, 209 став 2, 210 став 2 и 211 став 2 овог законика наступила смрт више лица, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

ГЛАВА ДЕВЕТНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ НАРОДНЕ ПРИВРЕДИ

Несавесно пословање у привреди

Члан 213

(1) Одговорно лице у државном предузећу, задрузи, задружном или другом друштвеном предузећу

које у пословању очигледно алкаво поступа или свесно пропушта да врши своју дужност, иако зна да услед таквог пословања може наступити имовинска штета предузећу или задрузи, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

- (2) Ако је услед дела из става 1 овог члана наступила знатна имовинска штета, учинилац ће се казнити затвором до четири године.

Производња неупотребљивих производа

Члан 214

(1) Одговорно лице у државном, задружном или другом друштвеном предузећу које произведе неупотребљиве производе у већој количини или у већој вредности, казниће се затвором.

- (2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.

Стављање у промет рђавих производа

Члан 215

(1) Одговорно лице у државном, задружном или другом друштвеном предузећу које произведе и стави у промет производе који не одговарају утврђеном квалитету или стандарду у већој количини или у већој вредности, казниће се затвором до три године.

- (2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.

Штетно трговинско пословање

Члан 216

(1) Одговорно лице у државном, задружном или другом друштвеном трговинском предузећу које поступајући противно прописима, упутствима или правилима трговинског пословања набави неупотребљиву робу или набави и стави у промет робу рђавог квалитета као робу нормалног квалитета, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Ко противно прописима и наређењима не стави у промет робу којом располаже и тиме доведе до квариња робе или до застоја у расподели, казниће се новчаном казном или затвором до две године.

- (3) Ако је дело из става 1 и 2 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.

Закључење штетног уговора

Члан 217

(1) Ко као заступник државног, задружног или другог друштвеног предузећа закључи уговор за који зна да је штетан за предузеће, казниће се затвором до две године.

(2) Ко дело из става 1 овог члана учини у намери да себи или другом прибави имовинску корист, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до осам година.

Издавање економске тајне

Члан 218

(1) Ко непозваном лицу саопшти или преда документе или податке које је сазнао на раду, а који по свом значају претстављају фабричну тајну, тајну производње или уопште економску тајну, казниће се затвором до две године.

(2) Ако су документи или подаци од нарочите важности или ако је због њиховог издавања наступила знатна штета по привреду, учинилац ће се казнити затвором или строгим затвором до пет година.

(3) У особито тешким случајевима дела из става 2 овог члана, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

(4) Ако је дело из става 2 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до две године.

(5) Казнама за дела из става 1—3 овог члана казниће се и лице које тајну открије и после престанка радног односа.

Повреда забране промета непокретностима

Члан 219

(1) Ко преда или прими у посед непокретност без претходног одобрења о преносу кад је такво одобрење потребно, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци и новчаном казном.

(2) Истом казном казниће се ко у виду заната посредује у вршењу недозвољеног промета непокретностима.

(3) Непокретност која је била предмет недозвољеног промета може се одузети.

(4) Ко у намери изигравања прописа о контроли промета непокретностима руши или разваљује своју зграду или уређаје, казниће се затвором до шест месеци и новчаном казном.

Оштећење станбених и пословних зграда и просторија

Члан 220

Закупац стана, управитељ, власник или настојник који са станбене или пословне зграде, или из станбених или пословних просторија, скине или оштети спољне или унутрашње уређаје, инсталације или делове истих, или на други начин знатно смањи употребљивост зграда или просторија, или их је довео у неупотребљиво стање,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци и новчаном казном.

Прављење и стављање у оптицај фалсификованог новца

Члан 221

(1) Ко направи лажан новац у намери да га стави у оптицај као прави, или ко преиначи прави новац у

намери да га стави у оптицај, или ко овакав лажни новац стави у оптицај, казниће се строгим затвором до десет година.

(2) Истом казном казниће се ко прибавља лажан новац у намери да га стави у оптицај као прави.

(3) У особито тешким случајевима дела из става 1 и 2 овог члана, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година, а може се казнити и конфискацијом имовине.

(4) Ко лажан новац који је примио као прави стави у оптицај, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(5) Ко зна да је начињен лажан новац или ко зна да је лажан новац стављен у оптицај, па то не пријави, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(6) Лажни новац одузеће се.

Прављење и употреба лажних знакова за вредност

Члан 222

(1) Ко направи лажне таксене или поштанске марке, таксену хартију, обвезнице државних зајмова или уопште државне хартије од вредности, бонове или исправе за снабдевање или какве друге знаке за вредност издате на основу законског овлашћења, или ко преначи који од ових правих знакова и да му изглед веће вредности, у намери да их употреби као праве или да их другом да на употребу, или ко овакав лажни знак употреби као прави или га у тој намери набави,

казниће се строгим затвором до пет година.

(2) Ко отстранењем жига којим се знаци из става 1 овог члана поништавају или којим другим начином иде за тим да овим знацима да изглед као да нису употребљени, или ко употребљене ове знаке употреби или прода као да важе, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(3) Ако се дела из става 1 и 2 овог члана врше у виду заната или ако су фалсификовани знаци за вредност у великим количинама, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година, а може се казнити и конфискацијом имовине.

Прављење, набављање или отуђивање оруђа за фалсификовање

Члан 223

(1) Ко прави, набавља, продаје или даје на употребу средства за прављење лажног новца или знакова за вредност,

казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

(2) Средства за прављење одузеће се.

Прављење и употреба лажних знакова за обележавање робе

Члан 224

(1) Ко у намери да их употреби као праве направи лажне знаке за обележавање домаће или стране робе, као печате, жигове или марке којима се жигује злато, сребро, стока, дрво или каква друга роба, или овакве праве знаке преиначи, или ко лажне знаке употреби као праве,

казниће се затвором до две године.

(2) Истом казном казниће се и ко неовлашћено прави, набавља, продаје или даје на употребу средства за прављење знакова за обележавање робе.

(3) Знаци и средства за прављење одузеће се.

Лажно обележавање робе

Члан 225

Ко у намери да обмане купце стави у промет производе без произвођачке ознаке, ако ови производи морају имати такву ознаку, или ко у ознаци за обележавање производа унесе податке који не одговарају садржини, врсти или квалитету производа, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Недозвољена трговина и производња

Члан 226

(1) Ко се неовлашћено бави трговином у виду занимања или ко неовлашћено продаје, купује или врши размену робе или предмета чији је промет забрањен или ограничен, или ко овакву робу или предмете неовлашћено држи ради трговине, казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(2) Истом казном казниће се и ко производи или прерађује робу чија је производња или прерађивање забрањено.

(3) Роба и предмети дела као и средства за прерађивање одузеће се.

Кршење прописа о ценама

Члан 227

(1) Ко тражи или прими за робу, предмете или занатске услуге вишу цену од прописане, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(2) Роба или предмети који су били предмет овог дела могу се одузети.

Повлашћивање купаца

Члан 228

(1) Ко у државном, задружном или другом друштвеном трговинском предузећу у намери повлашћивања појединих купаца не излаже робу продаји или је прикрива или ускраћује њену продају другима, казниће се затвором до једне године.

(2) Ко у намери повлашћивања појединих купаца или група потрошача продаје робу по нижим ценама од оних по којима би морао да продаје, или ко повлашћује појединог купца продајући му несразмерно велику количину робе, казниће се затвором до три године.

(3) Ако је продата несразмерно велика количина робе са знањем да се купује у спекулативне сврхе или у другим особито тешким случајевима, учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.

(4) Казном прописаном у ставу 3 овог члана казниће се и купац који купи несразмерно велику количину робе у спекулативне сврхе.

Недозвољена трампа и купопродаја

Члан 229

(1) Одговорно лице у државном, задружном или друштвеном предузећу или установи, задрузи или дру-

штвеној организацији које противно прописима или упутствима врши трампу робе или продаје робу под условом да му купац прода другу робу, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Одговорно лице које учини дело из става 1 овог члана у намери да себи или другом прибави имовинску корист, или у намери повлашћивања неког лица, казниће се затвором до три године.

(3) У особито тешким случајевима, учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

Ускраћивање или закидање обезбеђеног снабдевања

Члан 230

Ко противправно ускраћује грађанима право на обезбеђено снабдевање, или при издавању предмета обезбеђеног снабдевања одбије да изда оно што је одређено, издаје мање него што је одређено, или на други начин закида грађанима обезбеђено снабдевање, казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

Неисправно мерење

Члан 231

Ко при куповини или продаји употребом лажних тегова или мера или на други начин неисправно мери робу,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Прављење и употреба лажних мера и тегова

Члан 232

(1) Ко у намери да их он или ко други употреби као праве направи лажне мере или текове или пре- иначе праве мере или текове,

казниће се затвором до три године.

(2) За покушај ће се казнити.

Недозвољена спекулација

Члан 233

(1) Ко прикривањем, нагомилавањем или повлачењем робе из промета или на други начин изазива на тржишту nestaшицу робе у намери да путем подизања цена роби постигне несразмерну имовинску корист, или ко у намери да постигне несразмерну имовинску корист искоришћава постојећу nestaшицу робе вештачким подизањем цена, казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

(2) Ако се дело из става 1 овог члана врши у виду заната или у особито тешким случајевима, учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до десет година, а може се казнити и конфискацијом имовине.

(3) Роба која је предмет недозвољене спекулације одузеће се.

Трговање златним новцем, страном валутом, девизама,

племенитим металима или драгоценостима

Члан 234

(1) Ко противно постојећим прописима купује или продаје златан новац, страну валуту, девизе или пле-

мените метале или врши размену златног новца, стране валуте, девиза или племенитих метала, или ко у намери препродаје неовлашћено купује или неовлашћено препродаје израђевине од племенитих метала или друге драгоцености, казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

(2) Ако се дело из става 1 овог члана врши у виду заната или у особито тешким случајевима, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година, а може се казнити и конфискацијом имовине.

(3) Златан новац, страна валута, девизе, злато, племенити метали или драгоцености које су биле предмет дела из става 1 и 2 овог члана одузеће се.

Давање лажних података у погледу пореза

Члан 235

Ко у намери да он или ко други избегне потпуно или делимично плаћање пореза даје државним органима лажне податке о дохотцима, о предметима који подлежу опорезивању или о другим чињеницама важним за одмеравање пореза, казниће се новчаном казном или затвором до три године.

Неизвршење обавезних испорука пољопривредних производа

Члан 236

(1) Ко не преда држави одређену количину производа коју је дужан да преда на основу законито утврђене обавезе, иако је могао да то учини, казниће се новчаном казном или затвором до једне године или затвором до једне године и новчаном казном.

(2) Ко дело из става 1 овог члана учини иако је за овакво дело већ био осуђен, или ко ово дело учини у договору са другим лицима, казниће се затвором најмање шест месеци и новчаном казном или строгим затвором до пет година.

(3) За дело из става 2 овог члана суд може при осуди на казну строгог затвора изрећи или новчану казну или конфискацију имовине.

Давање лажних података у вези са испоруком и вештачко повећање тежине испоруке

Члан 237

(1) Ко у намери да он или неко други смањи своју обавезу о испоруци држави да лажне податке о обрадивим површинама или о другим чињеницама важним за утврђивање обавезе, казниће се новчаном казном или затвором до једне године или затвором до једне године и новчаном казном.

(2) Истом казном казниће се и ко вештачки повећава тежину испоруке или преда искварене производе.

Запуштање обраде земљишта и подизања стоке

Члан 238

(1) Ко у намери да смањи производњу кршећи постојеће прописе не обради земљиште, или запусти његову обраду, или смањи бројно стање стоке, казниће се новчаном казном или затвором до једне године или затвором до једне године и новчаном казном.

(2) Ко дело из става 1 овог члана учини иако је за овакво дело већ био осуђен, или ко ово дело учини у договору са другим лицима,

казниће се затвором најмање шест месеци и новчаном казном или строгим затвором до пет година.

(3) За дело из става 2 овог члана суд може при осуди на казну строгог затвора изрећи или новчану казну или конфискацију имовине.

Штеточништво у пољопривреди

Члан 239

Ко у намери да он или ко други избегне или смањи обавезу о испоруци или коју другу обавезу према држави уништи или оштети машине, пољопривредне справе, алат, усеве, производе, крупну стоку или већи број битне ствари,

казниће се строгим затвором до десет година, а може се казнити и новчаном казном или конфискацијом имовине.

Подривање задруге

Члан 240

(1) Ко као члан земљорадничке задруге у намери подривања задруге омета њен рад, подрива ред или организацију рада у задрузи и тиме проузрокује поремећај у раду задруге, неизвршење плана или знатнију имовинску штету, казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

(2) За дело из става 1 овог члана суд може при осуди на казну строгог затвора изрећи или новчану казну или конфискацију имовине.

(3) Ако је услед дела из става 1 овог члана дошло до разбијања задруге, учинилац ће се казнити строгим затвором до петнаест година и конфискацијом имовине.

Поведа добровољности чланства у задрузи

Члан 241

(1) Ко силом, озбиљном претњом или на други начин омета или спречава приступање у задругу, или ко силом или озбиљном претњом принуђава наступање у задругу,

казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Ко силом или озбиљном претњом принуђава наступање у задругу, казниће се затвором до две године.

Производња штетних средстава за лечење стоке

Члан 242

(1) Ко произведе ради продаје или стави у промет средства за лечење или за спречавање заразе код стоке или живине која су опасна за њихов живот или здравље, казниће се затвором до две године.

(2) Ако је услед дела из става 1 овог члана наступило угинуће стоке или угинуће живине у већем броју,

учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци.

(3) Ако је дело из става 1 и 2 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до једне године.

Несавесно пружање ветеринарске помоћи**Члан 243**

(1) Ветеринар који при пружању ветеринарске помоћи пропусти или примени очигледно неподобно средство или очигледно неправилан начин лечења или уопште несавесно поступа при лечењу и тиме проузрокује угинуће стоке или угинуће живине у већем броју,

казниће се затвором најмање шест месеци.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до једне године.

Преношење заразних болести код животиња, биља и дрвећа**Члан 244**

(1) Ко не поступи по прописима надлежног државног органа којима се наређују мере за сузбијање или спречавање заразних болести код стоке, живине, дивљачи, риба, биља и дрвећа, или за сузбијање или спречавање штеточина код биља и дрвећа, а нарочито ко не поступи по наређењима којима се одређују прегледи или одвајања стоке, или прскање или запрашивање биља и дрвећа, или којима се забрањује промет оболеле стоке или зараженог биља и дрвећа, и тиме проузрокује ширење заразе,

казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(2) Ако је услед дела из става 1 овог члана наступило угинуће стоке, живине, дивљачи или риба или уништење биља у већим размерама, учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци.

(3) Ако је дело из става 1 и 2 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити за дело из става 1 овог члана новчаном казном или затвором до три месеца, а за дело из става 2 овог члана затвором од три месеца до две године.

Загађивање сточне хране или воде**Члан 245**

(1) Ко каквом шкољливом материјом загади сточну храну или воду у рекама, потоцима, изворима, бунарима, цистернама или какву другу воду која служи за појило стоке или живине и тиме проузрокује опасност за живот или здравље стоке или живине, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Истом казном казниће се ко каквом шкољливом материјом загади воду у рибањацима, језерима, рекама и потоцима и тиме проузрокује опасност за опстанак риба.

(3) Ако је услед дела из става 1 и 2 овог члана наступило угинуће стоке, живине или риба у већем броју, учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца.

Пустошење шума**Члан 246**

(1) Ко противно прописима или наредбама државних органа врши сечу или крчење шума, или ко подбељује стабла или на други начин пустоши шуму, казниће се затвором до три године.

(2) Ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист обори у шуми или изван шума једно или више стабала и тиме нанесе штету која прелази две хиљаде динара, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(3) Ко дело из става 1 и 2 овог члана изврши у заштитној шуми, националном парку или у другим шумама са специјалном наменом, казниће се за дело из става 1 овог члана затвором најмање три месеца, а за дело из става 2 овог члана затвором најмање месец дана.

(4) Ако су услед дела из става 2 и 3 овог члана наступиле особито тешке последице, учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.

Незаконити лов**Члан 247**

(1) Ко лови ретке или проређене врсте дивљачи чији је лов забрањен, или ко лови без посебне дозволе одређену врсту дивљачи за чији је лов потребна таква дозвола, или ко лови на начин или средствима којима се дивљач масовно уништава, или ко лови дивљач за време ловостаје, казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(2) Истом казном казниће се и ко неовлашћено лови на туђем ловишту и уловљену дивљач присвоји.

(3) Улов и средства за лов могу се одузети.

Незаконити риболов**Члан 248**

(1) Ко лови рибу експлозивом или отровом или на начин штетан за њено расплођавање, казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(2) Улов и средства за лов могу се одузети.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА**КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ДРУШТВЕНЕ И ПРИВАТНЕ ИМОВИНЕ****Крађа****Члан 249**

Ко туђу покретну ствар одузме другом у намери да њеним присвајањем прибави себи или другом противправну имовинску корист, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

Тешка крађа**Члан 250**

(1) Ко из фабрике, рудника, радионице или другог радилишта украде машину, део машине или техничког уређаја или које важно оруђе за рад, или ко украде предмете војне опреме у већој вредности, или ко украде грло крупне стоке или више ситне стоке, или пољопривредно оруђе за рад веће вредности, или ко украде већу количину намирница намењених за расподелу грађанству, казниће се строгим затвором до дванаест година.

(2) Истом казном казниће се учинилац ако је крађа учињена:

- 1) обијањем или проваљивањем затворених зграда, соба, каса, ормана или других затворених простора;
- 2) од стране више лица која су се удружила за вршење крађе;
- 3) на нарочито опасан или дрзак начин;
- 4) од стране лица које је при себи имало какво оружје или опасно оруђе ради напада или одбране;
- 5) за време пожара, поплаве или сличног удеса, и
- 6) од стране лица које је због крађе, разбојничке крађе или разбојништва било осуђено више пута.

Разбојничка крађа

Члан 251

Ко је на делу крађе затечен, па у намери да украде ствар задржи употреби силу против неког лица или претњу да ће непосредно напасти на живот или тело,

казниће се строгим затвором од две до два-наест година.

Разбојништво

Члан 252

Ко употребом силе против неког лица или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело одузме туђу покретну ствар у намери да њеним присвајањем прибави себи или другом противправну имовинску корист,

казниће се строгим затвором од три до петнаест година.

Тешки случајеви разбојничке крађе и разбојништва

Члан 253

Ако је разбојничка крађа или разбојништво учињено са свирепošћу, или је при њиховом извршењу нанесена тешка телесна повреда неком лицу, или је неко лице лишено живота,

учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Утаја

Члан 254

(1) Ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист присвоји туђу покретну ствар која му је поверена,

казниће се затвором.

(2) Ако ово дело учини старалац,

казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(3) Ко туђу покретну ствар коју је нашао или до које је случајно дошао противправно присвоји у намери да себи или другом прибави имовинску корист,

казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(4) За дело из става 1 овог члана ако је утајена приватна имовина и за дело из става 3 овог члана гоњење се предузима по предлогу.

Пљачка

Члан 255

(1) Ко у погледу животних намирница, индустријских производа, исправа за повлашћену куповину предмета исхране или индустријских предмета, као и у погледу других ствари друштвене имовине од нарочитог значаја за народну привреду или снабдевања грађана изврши кривична дела из члана 249—251 и члана 322 став 2 овог законика, ако је количина украдених или проневерених ствари тако велике вредности да очигледно показује безобзирност према заједници,

казниће се строгим затвором најмање две године.

(2) Ако су услед дела из става 1 овог члана наступиле нарочито тешке последице за народну привреду или за снабдевање грађана, или ако је дело извршено под околностима које га чине изузетно тешким, а нарочито ако је извршено у саставу групе или банде,

учинилац ће се казнити строгим затвором најмање десет година или смртном казном.

(3) Ко купује, протура или прикрива ствари за које зна да су прибављене кривичним делом из става 1 и 2 овог члана,

казниће се строгим затвором до петнаест година.

(4) При осуди на казну тежу од пет година строгог затвора, суд може учиниоца дела из овог члана казнити и конфискацијом имовине.

Одузимање туђе ствари

Члан 256

(1) Ко без намере прибављања имовинске користи противправно одузме или присвоји туђу покретну ствар,

казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(2) Гоњење се предузима по предлогу.

Оштећење туђе ствари

Члан 257

(1) Ко оштети, уништи или учини неупотребљивом туђу ствар,

казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(2) Ако је ствар велике вредности,

учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

(3) За дело из става 1 овог члана гоњење се предузима по предлогу, ако је оштећена ствар приватна имовина.

Превара

Члан 258

(1) Ко у намери да себи или другом прибави какву противправну имовинску корист доведе кога лажним приказивањем или прикривањем чињеница у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га наведе да овај на штету своје или туђе имовине нешто учини или не учини,

казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Ко дело из става 1 овог члана учини само у намери да другог оштети,

казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(3) Ко дело из става 1 овог члана врши у виду заната, казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до осам година.

Ситно дело крађе, утаје и преваре

Члан 259

(1) Ко учини крађу или утају ствари мале вредности или ситну превару, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана извршено поткрадањем или поновљеним вршењем преваре или утаје,

учинилац ће се казнити затвором до три године.

(3) За дело из става 1 и 2 овог члана, ако је извршено на штету приватне имовине, гоњење се предузима по предлогу.

Злоупотреба поверљивости

Члан 260

(1) Ко заступајући имовинске интересе неког лица или старајући се о његовој имовини не испуни своју дужност или злоупотреби дата му овлашћења у намери да тиме прибави себи или другом какву имовинску корист или да оштети лице чије имовинске интересе заступа или о чијој се имовини стара, казниће се затвором најмање месец дана.

(2) Ако дело из става 1 овог члана учини старалац или адвокат, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

Изнуда

Члан 261

(1) Ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист силом или озбиљном претњом принуди другог да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до десет година.

(2) Ко дело из става 1 овог члана врши у виду заната, казниће се строгим затвором до дванаест година.

Уцена

Члан 262

(1) Ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист запрети другом да ће против њега или њему блиских лица открити нешто што би њиховој части или угледу шкодило и тиме га принуди да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине, казниће се затвором најмање три месеца.

(2) За покушај ће се казнити.

(3) Ко дело из става 1 овог члана врши у виду заната, казниће се строгим затвором до осам година.

Искоришћавање другог у сврху прибављања несразмерне имовинске користи

Члан 263

(1) Ко за услугу коју чини неком лицу прими или уговори за себе или другог несразмерну имовинску

корист искоришћујући његово тешко имовинско стање, нужду, недовољно искуство или лакомисленост, казниће се затвором до три године и новчаном казном.

(2) Ко дело из става 1 овог члана врши у виду заната,

казниће се строгим затвором до десет година и новчаном казном.

Оштећење туђих права

Члан 264

(1) Ко у намери да осујети остварење права на ствари отуђи, уништи, оштети или одузме своју ствар на којој други има заложно право или право уживања и тиме га оштети, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) Истом казном казниће се и ко у намери да осујети измирење повериоца у току принудног извршења уништи, оштети или сакрије делове своје имовине и тиме оштети повериоца.

(3) Гоњење се предузима по предлогу.

Прикривање

Члан 265

(1) Ко ствар за коју зна да је прибављена кривичним делом, или оно што је за њу добијено продајом или заменом, купује, прима у залогу, или на други начин прибавља, прикрива или протура, казниће се затвором до три године.

(2) Ко дело из става 1 овог члана учини а могао је знати да је ствар прибављена кривичним делом, казниће се затвором до једне године.

(3) Ко купује, прима у залогу или на други начин прибавља, прикрива или протура предмете наведене у члану 249 став 1 овог законика, а знао је или је могао знати да су ови предмети прибављени кривичним делом, казниће се строгим затвором до пет година.

Гоњење у случају кад је учинилац у блиском односу са оштећеним

Члан 266

(1) За кривична дела из члана 249, 254 став 1 и 3, 256, 257, 258 став 1 и 3, 259, 260 став 1, 264 и 265 овог законика, ако су учињена према брачном другу, сроднику по крви у правој линији, брату или сестри, усвојцу или усвојенику, гоњење се предузима по приватној тужби.

(2) Ако су дела наведена у ставу 1 овог члана учињена према другим лицима са којима учинилац живи у заједничком домаћинству, гоњење се предузима по предлогу.

Имовина која је у погледу кривично-правне заштите изједначена са друштвеном имовином

Члан 267

Имовина која је поверена држави, задрузи или друштвеној организацији или се код њих налази по неком законском основу изједначаје се у погледу кривично-правне заштите са друштвеном имовином.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТПРВА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ОПШТЕ СИГУРНОСТИ
ЉУДИ И ИМОВИНЕДовођење у опасност живота и имовине опште опасном
радњом или средством

Члан 268

(1) Ко пожаром, поплавом, експлозијом, отровом или отровним гасом, моторном силом, електричном или другом енергијом изазове опасност за живот људи или за имовину већег обима,
казниће се строгим затвором до десет година.

(2) Ко каквом опште опасном радњом или опште опасним средством изазове опасност за живот људи или за имовину већег обима,
казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(3) Ко дело из става 1 и 2 овог члана учини из нехата,
казниће се затвором до три године.

Оштећење заштитних уређаја у рудницима, фабрикама
и радилиштима

Члан 269

(1) Ко у рудницима, фабрикама, радионицама или другим радилиштима уништи, оштети или уклони заштитне уређаје и тиме изазове опасност за живот људи или за имовину већег обима,
казниће се строгим затвором до осам година.

(2) Ко дело из става 1 овог члана учини из нехата,
казниће се затвором до три године.

Непрописно и неправилно извођење грађевинских
радова

Члан 270

(1) Одговорно лице које при руковођењу или извођењу какве градње или грађевинских радова поступи противно прописима или опште признатим техничким правилима и тиме изазове опасност за живот људи или за имовину већег обима,
казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено из нехата,
учинилац ће се казнити затвором до три године.

Угрожавање јавног саобраћаја

Члан 271

(1) Ко непрописном или неправилном вожњом, употребом неисправног возила, оштећењем мостова, путева или улица, стављањем препрека или на други начин тако угрози јавни саобраћај на мостовима, путевима и улицама да тиме доведе у опасност живот људи или имовину већег обима,
казниће се затвором најмање месец дана.

(2) Ко угрожавањем железничког, бродског или ваздухопловног саобраћаја доведе у опасност живот људи или имовину већег обима,
казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(3) Ко дело из става 1 и 2 овог члана учини из нехата,
казниће се затвором до три године.

Несавесно вршење надзора над јавним саобраћајем

Члан 272

(1) Одговорно лице коме је поверен надзор над одржавањем путева и мостова, превозним средствима, или јавним саобраћајем, или коме је поверено руковођење вожњом, које несавесним вршењем своје дужности изазове опасност за живот људи или за имовину већег обима,
казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено из нехата,
учинилац ће се казнити затвором до три године.

Тешка дела против опште сигурности

Члан 273

(1) Ако је услед дела из члана 268 став 1 и 2, 269 став 1, 270 став 1, 271 став 1 и 2 и 272 став 1 овог закона наступила тешка телесна повреда или смрт неког лица или имовинска штета великих размера,
учинилац ће се казнити строгим затвором.

(2) Ако је услед дела из члана 268 став 1 и 2, 269 став 1, 270 став 1, 271 став 1 и 2 и 272 став 1 овог закона наступила смрт више лица,
учинилац ће се казнити строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

(3) Ако је услед дела из члана 268 став 3, 269 став 2, 270 став 2, 271 став 3 и 272 став 2 овог закона наступила тешка телесна повреда или смрт неког лица или имовинска штета великих размера,
учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

(4) Ако је услед дела из члана 268 став 3, 269 став 2, 270 став 2, 271 став 3 и 272 став 2 овог закона наступила смрт више лица,
учинилац ће се казнити строгим затвором до петнаест година.

Непрописна предаја саобраћају експлозивног или
запаљивог материјала

Члан 274

Ко противно прописима о промету експлозивног или лако запаљивог материјала преда на превоз јавним саобраћајним средствима експлозивни или лако запаљиви материјал или такав материјал сам преноси користећи се јавним саобраћајним средствима,
казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Оштећење брана од природних непогода

Члан 275

Ко оштети уређаје или природне бране који служе као заштита од природних непогода,
казниће се новчаном казном или затвором до две године

Уништење, оштећење или уклањање знакова којима се
упозорава на опасност

Члан 276

Ко уништи, оштети или уклони знак којим се упозорава на какву опасност или знак који служи сигурности саобраћаја,
казниће се новчаном казном или затвором до две године.

Злоупотреба телекомуникационих знакова**Члан 277**

Ко злонамерно или без потребе отправи међународно уговорени знак за позивање у помоћ или знак да прети опасност, или ко телекомуникационим знаком обмане да постоји сигурност, или ко злоупотреби међународно уговорени телекомуникациони знак, казниће се затвором.

Неотклањање опасности**Члан 278**

(1) Ко благовременом пријавом државном органу или на други начин не предузме мере да се отклони какав пожар, поплава, експлозија или каква друга опасност за живот људи или за имовину већег обима иако је то могао да учини без опасности за себе или другог,

казниће се затвором до једне године.

(2) Ко одвраћањем или на други начин спречи другог у предузимању мера за отклањање пожара, поплаве, експлозије или какве друге опасности за живот људи или за имовину већег обима, казниће се затвором до две године.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТДРУГА**КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРАВОСУЂА****Непријављивање припремања кривичног дела****Члан 279**

(1) Ко зна да се припрема извршење кривичног дела за које се по закону може изрећи пет година строга затвора или тежа казна, па у времену кад је још било могуће спречити његово извршење то не пријави, а дело буде покушано или извршено, казниће се затвором до две године.

(2) Ако није пријављено припремање кривичног дела за које се по закону може изрећи смртна казна, учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до десет година.

(3) За непријављивање припремања кривичног дела из става 1 овог члана неће се казнити лице коме је учинилац брачни друг, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник.

Непријављивање кривичног дела или учиниоца**Члан 280**

(1) Ко зна учиниоца кривичног дела за које се по закону може изрећи смртна казна, или ко само зна да је такво дело извршено, па то не пријави, иако од такве пријаве зависи благовремено откривање учиниоца или дела, казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

(2) За непријављивање неће се казнити лице коме је учинилац брачни друг, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник, или које је бранилац или верски исповедник учиниоца.

Помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела**Члан 281**

(1) Ко крије учиниоца кривичног дела или му прикривањем оруђа, трагова или на други начин помаже да не буде откривен, или ко крије осуђено лице или

предузима друге радње којима се иде затим да се не изврши казна, или да се не примене васпитно-поправне мере или мере безбедности, казниће се затвором.

(2) Казна за дело из става 1 овог члана не може бити тежа ни по врсти ни по висини од казне прописане за кривично дело у погледу којег је пружена помоћ.

(3) Неће се казнити за дело из става 1 овог члана лице коме је учинилац брачни друг, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник.

Лажно пријављивање**Члан 282**

(1) Ко пријави неко одређено лице да је учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности, а зна да то лице није учинилац,

казниће се затвором најмање три месеца.

(2) Ко сам себе пријави да је учинио какво кривично дело, иако га није учинио, казниће се новчаном казном или затвором до три месеца.

(3) Истом казном казниће се ко пријави да је учињено кривично дело за које се гони по службеној дужности, иако зна да то дело није учињено.

Давање лажног исказа**Члан 283**

(1) Сведок, вештак, преводилац или тумач који пред судом, у арбитражном или управном поступку да лажан исказ,

казниће се затвором до три године.

(2) Ако је лажни исказ дат у кривичном поступку, учинилац ће се казнити затвором,

(3) Ако је лажни исказ дат под заклетвом, учинилац ће се казнити за дело из става 1 овог члана затвором, а за дело из става 2 овог члана строгим затвором до пет година.

(4) Ако су услед дела из става 2 и 3 овог члана наступиле особито тешке последице за окривљеног, учинилац ће се казнити строгим затвором.

(5) Ако учинилац добровољно опозове свој лажни исказ пре него што се донесе коначна одлука, казниће се новчаном казном или затвором до три месеца, а може се и ослободити од казне.

Спречавање доказивања**Члан 284**

(1) Ко у намери да спречи или отежа доказивање сакрије, уништи, оштети или делимично или потпуно учини неупотребљивом туђу исправу, казниће се затвором до једне године.

(2) Истом казном казниће се ко у намери из става 1 овог члана уклони, уништи, поквари, помери или премести какав гранични камен, земљомерске знаке или уопште какав знак о својини на непокретности или о праву на употребу воде, или ко у истој намери овакав знак лажно постави.

Повреда тајности ислеђења, претреса или расправе**Члан 285**

Ко неовлашћено открије оно што је сазнао у поступку ислеђења или на претресу односно расправи

пред судом или у арбитражном поступку, а што је одлуком истражног органа или суда односно арбитраже оглашено као тајна,
казниће се новчаном казном или затвором до две године.

Побуна лица лишених слободе

Члан 286

(1) Лица на издржавању казне у казнено-поправној установи, или лица у истражном затвору или притвору, која се скупе у намери да се насилно ослободе, или да заједнички нападну лица чијем су надзору поверена, или да их силом или претњом да ће непосредно употребити силу принуде да учине или пропусте нешто што је противно њиховој дужности, казниће се затвором до три године.

(2) Учесници у делу из става 1 овог члана који употребе силу или претњу, казниће се строгим затвором до осам година.

Бекство лица лишеног слободе

Члан 287

Ко употребом силе или претње да ће непосредно употребити силу побегне из казнено-поправне установе или из истражног затвора или притвора, казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

Омогућавање бекства лицу лишеном слободе

Члан 288

(1) Ко силом, претњом, обманом или на други начин омогући бекство лицу које се налази на издржавању казне у казнено-поправној установи, или лицу у истражном затвору или притвору, или малолетнику који се налази у васпитно-поправном дому,

казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

(2) Ако дело из става 1 овог члана учине више лица удружено, казниће се строгим затвором до осам година.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТРЕЋА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЈАВНОГ РЕДА И ПРАВНОГ САОБРАЋАЈА

Спречавање службеног лица у вршењу службене радње

Члан 289

(1) Ко силом или претњом да ће непосредно употребити силу спречи службено лице у вршењу службене радње, или га на исти начин принуди на вршење службене радње,

казниће се затвором до две године.

(2) Ако приликом извршења дела из става 1 овог члана учинилац увреди или злостави службено лице, или му нанесе лаку телесну повреду, или прети употребом оружја,

казниће се затвором до три године.

(3) За покушај ће се казнити.

(4) Ако је учинилац дела из става 1 и 2 овог члана био изазван незаконитим или другим поступањем службеног лица,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци, а може се и ослободити од казне.

Учествовање у гомили која спречи службено лице у вршењу службене радње

Члан 290

(1) Ко учествује у гомили људи која заједничким деловањем спречи или покуша да спречи службено лице у вршењу службене радње, или га на исти начин принуди на вршење службене радње, казниће се за само учествовање затвором до једне године.

(2) Коловођа гомиле која изврши дело из става 1 овог члана, казниће се затвором до три године.

Позивање на отпор

Члан 291

(1) Ко друге позива на отпор или на непослушност према законитим одлукама или мерама државних органа или према службеном лицу у вршењу службене радње,

казниће се затвором.

(2) Ако је услед дела из става 1 овог члана дошло до неспровођења или знатног отежавања спровођења законите одлуке или мере државних органа, учинилац ће се казнити строгим затвором од две до пет година.

Непослушност према наредби за удаљавање

Члан 292

(1) Ко се не удаљи из гомиле људи коју је надлежно службено или војно лице позвало да се разиђе, казниће се новчаном казном или затвором до три месеца.

(2) Истом казном казниће се ко се на позив надлежног службеног или војног лица не удаљи са места на коме је задржавање забрањено.

Неучествовање у отклањању опште опасности

Члан 293

Ко противно наређењу надлежног државног органа без оправданог разлога одбије да учествује у отклањању опасности од пожара, поплаве или сличног догађаја,

казниће се новчаном казном или затвором до три месеца.

Скидање или повреда службеног печата или знака

Члан 294

(1) Ко скине или повреди службени печат или знак који је овлашћено службено лице ставило ради осигурања предмета или просторије, или ко без скидања или повреда печата или знака уђе у такву просторију,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

(2) За покушај ће се казнити.

Одузимање или уништење службеног печата или службених списа

Члан 295

(1) Ко одузме, сакрије, уништи, оштети или на други начин учини неупотребљивим службени печат, књигу, спис или исправу која припада државној установи или предузећу или се код њих налази,

казниће се затвором до три године.

(2) За покушај ће се казнити.

Лажно претстављање**Члан 296**

(1) Ко се у намери да себи или другом прибави какву корист или да другом нанесе какву штету лажно претставља као службено лице или неовлашћено носи какве знаке службеног или војног лица, казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(2) Ко изврши какву радњу коју је овлашћено да изврши само одређено службено лице, казниће се затвором до две године.

Самовлашће**Члан 297**

Ко самовласно прибавља неко своје право или право за које сматра да му припада, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Договор за извршење кривичног дела**Члан 298**

Ко се са другим договори да изврше одређено кривично дело за које се по закону може изрећи пет година строгог затвора или тежа казна, казниће се затвором до једне године.

Злочиначко удруживање**Члан 299**

(1) Ко организује групу или банду која има за циљ вршење кривичних дела за која се по закону може изрећи пет година строгог затвора или тежа казна,

казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Припадник овакве групе или банде, казниће се затвором до једне године.

(3) Члан групе или банде који открије групу односно банду пре него што је у њеном саставу или за њу учинио неко кривично дело, ослободиће се од казне.

Израђивање и набављање оружја и средстава намењених за извршење кривичног дела**Члан 300**

(1) Ко оружје, распрскавајуће материје или средства потребна за њихово справљање, као и отрове, за које зна да су намењени за извршење кривичног дела, израђује, набавља или другом омогућава да до њих дође,

казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

(2) Ко направи или другом уступи лажни кључ, отпирач или неко друго средство за проваљивање иако зна да је намењено за извршење кривичног дела, казниће се затвором до две године.

Недозвољено држање оружја или распрскавајућих материја**Члан 301**

Ко неовлашћено набавља, продаје или држи оружје или распрскавајуће материје чије набављање или продаја уопште није дозвољена, казниће се затвором до две године.

Учествовање у гомили која изврши кривично дело**Члан 302**

(1) Ко учествује у гомили људи која заједничким деловањем лиши живота неко лице, или му нанесе тешку телесну повреду, изврши паљевину, оштети имовину у већем обиму или учини друга гешка насила, или која покуша да изврши оваква дела, казниће се за само учествовање затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Коловођа гомиле која изврши дело из става 1 овог члана, казниће се строгим затвором до десет година.

Недозвољен прелаз преко државне границе**Члан 303**

(1) Ко недозвољено пређе границу Федеративне Народне Републике Југославије, казниће се затвором до две године.

(2) За покушај ће се казнити.

(3) Ко организује мрежу за недозвољено прелажење границе Федеративне Народне Републике Југославије или на други начин систематски помаже другима да недозвољено прелазе границу, казниће се строгим затвором до пет година.

Злоупотреба знака за помоћ и за опасност**Члан 304**

Ко злоупотреби знак за помоћ или знак за опасност или неосновано позива за помоћ у намери да изазове излазак државних органа или ватрогасне милиције или заустављање саобраћаја, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Коцкање**Члан 305**

(1) Ко се коцка у виду заната или ко мами друге на коцку, казниће се новчаном казном или затвором до једне године и новчаном казном.

(2) Истом казном казниће се ко за награду ставља на расположење просторије за коцкање или на други начин за награду омогућава коцкање.

(3) Ко се при коцки послужи лажним картама или другом обманом, казниће се строгим затвором до пет година и новчаном казном.

(4) Истом казном казниће се ко се коцка или омогућава коцку са лицем за које зна или је могао знати да је до новца за коцку дошло извршењем кривичног дела.

(5) Предмети коцке као и новац затечен при коцки одузеће се.

Фалсификовање исправе**Члан 306**

(1) Ко направи лажну исправу или преиначи праву исправу у намери да се таква исправа употреби као права, или ко лажну или преиначену исправу употреби као праву,

казниће се затвором до две године.

(2) За покушај ће се казнити.

(3) Ако је дело из става 1 овог члана учињено у погледу јавне исправе, тестаментa, менице, чека, јавне

или службене књиге или друге књиге која се мора водити на основу закона, учинилац ће се казнити затвором или строгим затвором до пет година.

Посебни случајеви фалсификовања исправа

Члан 307

Сматраће се да чини дело фалсификовања исправа и казниће се по члану 306 овог законика:

1) ко какву хартију, бланкет или какав други предмет на коме је неко лице ставило свој потпис неовлашћено попуни каквом изјавом која има вредности за правне односе;

2) ко другог обмане о садржају какве исправе и овај стави свој потпис на ту исправу, држећи да се потписује под какву другу исправу или под какав други садржај;

3) ко исправу изда у име каквог лица без његовог овлашћења или у име лица које не постоји;

4) ко као издавалац исправе уз свој потпис стави да има какав положај или чин иако нема такав положај или чин, а овај има битни утицај на доказну снагу исправе;

5) ко исправу начини на тај начин што неовлашћено употреби прави печат или знак.

Оверавање неистинитог садржаја

Члан 308

(1) Ко довођењем у заблуду надлежног органа учини да овај у јавној исправи, записнику или књизи овери штогод неистинито што има да служи као доказ у правном саобраћају, казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

(2) Истом казном казниће се ко овакву исправу, записник или књигу употреби иако зна да су неистинити.

Издавање и употреба неистинитог лекарског или ветеринарског уверења

Члан 309

(1) Лекар или ветеринар који изда неистинито лекарско односно ветеринарско уверење, иако зна да је оно неистинито, казниће се затвором до две године.

(2) Ко употреби неистинито лекарско односно ветеринарско уверење иако зна да је неистинито, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Надписарство

Члан 310

Ко у виду заната и за награду пружа странкама правну помоћ иако за то није овлашћен, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Злоупотреба вере и цркве у политичке сврхе

Члан 311

Верски претставник који злоупотреби слободу вршења верских послова или верских обреда у сврхе противне уставном поретку, казниће се затвором до две године.

Противзаконито вршење обреда венчања

Члан 312

Ко изврши обред венчања по прописима вероисповести пре него што је закључен брак пред надлежним државним органом, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Ометање верских обреда

Члан 313

Ко омета или спречи вршење верских обреда, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТЧЕТВРТА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ СЛУЖБЕНЕ ДУЖНОСТИ

Злоупотреба службеног положаја или овлашћења

Члан 314

(1) Службено лице које у намери да себи или другом прибави какву корист или да другом нанесе какву штету искористи свој службени положај или овлашћење, прекорачи границе свог службеног овлашћења, или не изврши службену дужност, казниће се затвором до три године.

(2) Ако је делом из става 1 овог члана проузрокована знатнија штета државној или друштвеној установи или предузећу, или повреда права грађана, учинилац ће се казнити затвором најмање шест месеци или строгим затвором до пет година.

(3) У особито тешким случајевима дела из става 2 овог члана, учинилац ће се казнити строгим затвором до осам година.

Кршење закона од стране судије

Члан 315

(1) Судија који у намери да другом прибави какву корист или да му нанесе какву штету донесе незаконит акт или на други начин потази закон, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) У особито тешким случајевима, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

Противзаконито ослобођење лица лишеног слободе

Члан 316

Службено лице које противзаконито ослободи лице лишено слободе које му је поверено на чување, или му помогне да побегне, или му омогућава недозвољену везу или преписку ради припремања бекства, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

Несавестан рад у служби

Члан 317

(1) Службено лице које у вршењу службе очигледно алкаво поступа или се овесно не придржава закона или прописаних правила службе, иако зна да услед таквог поступка може наступити штета државној или друштвеној установи или предузећу, или да могу бити повређена права грађана, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

(2) Ако је услед дела из става 1 овог члана наступила знатнија штета за државну или друштвену установу или предузеће, или ако је повређено неко право грађана, учинилац ће се казнити затвором до четири године.

Противзаконита наплата и исплата

Члан 318

(1) Службено лице које од неког наплати нешто што овај није дужан платити или наплати више него што је дужан платити, казниће се затвором до две године.

(2) Истом казном казниће се и службено лице које при исплати или при предаји каквих ствари мање исплати односно преда.

Фалсификат и уништење службене исправе, књиге или списка

Члан 319

(1) Службено лице које у службену исправу, књигу или спис унесе неистините податке или не унесе каква важан податак, или својим потписом односно службеним печатом овери службену исправу, књигу или спис са неистинитом садржином, или које својим потписом односно службеним печатом омогући прављење службене исправе, књиге или списка са неистинитом садржином, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Истом казном казниће се и службено лице које неистиниту службену исправу, књигу или спис употреби у служби као да су истините, или које службену исправу, књигу или спис уништи, прикрије, у већој мери оштети или на други начин учини неупотребљивим.

Одавање службене тајне

Члан 320

(1) Службено лице које непозваном лицу саопшти или преда поверљиве документе или податке које је у вршењу службе сазнало, а који по свом значају претстављају службену тајну, казниће се затвором до две године.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено у погледу нарочито чуваних докумената или података, или је учињено од стране службеног лица које је у поверљиве документе или податке било нарочито упућено или одређено за њихово чување, учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.

(3) У особито тешким случајевима дела из става 2 овог члана, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

(4) Ако је дело из става 2 овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до две године.

(5) Казнама из става 1, 2 и 3 овог члана казниће се и лице које поверљиве податке или документе саопшти или преда и после престанка службе.

Противправно присвајање ствари приликом вршења претресања или спровођења извршења

Члан 321

Службено лице које приликом претресања стана, просторија или лица, или приликом спровођења извр-

шења у поступку конфискације, секвестрације или у извршном поступку одузме покретну ствар у намери да њеним присвајањем прибави себи или другом противправну имовинску корист, казниће се строгим затвором до десет година.

Проневера

Члан 322

(1) Службено лице које у намери да себи или другом прибави имовинску корист противправно присвоји новац, хартије од вредности или друге покретне ствари које су му поверене у служби, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

(2) Ако је проневерена знатна сума новца или ствар велике вредности, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

Послуга

Члан 323

(1) Службено лице које се неовлашћено послужи новцем, хартијама од вредности или другим покретним стварима које су му у служби поверене, или их другом неовлашћено да на послуку, казниће се затвором од три месеца до три године.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено у циљу шпекулације, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

Противзаконито посредовање

Члан 324

(1) Службено лице које ван круга свог службеног овлашћења користећи се својим положајем за награду или какву другу корист посредује да се изврши службена радња која би се и без тога морала извршити, или да се не изврши службена радња која се не би могла извршити, казниће се затвором до две године.

(2) Службено лице које ван круга свог службеног овлашћења користећи се својим положајем посредује да се изврши службена радња која се не би могла извршити, или да се не изврши службена радња која би се морала извршити, казниће се затвором најмање три месеца.

(3) Ако је за посредовање из става 2 овог члана примљена награда или каква друга корист, учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.

Примање мита

Члан 325

(1) Службено лице које захтева или прими поклон или какву другу корист, или које прими обећање поклона или какве користи да у кругу свог службеног овлашћења изврши службену радњу коју не би смело извршити, или да не изврши службену радњу коју би морало извршити, казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до осам година.

(2) Службено лице које захтева или прими поклон или какву другу корист или које прими обећање поклона или какве користи, да у кругу свог службеног овлашћења изврши службену радњу коју би морало

извршити, или да не изврши службену радњу коју не би ни смело извршити,

казниће се затвором до три године.

(3) Службено лице које после извршења односно неизвршења службене радње, наведене у ставу 1 и 2 овог члана, а у вези с њом захтева или прими поклон или какву другу корист,

казниће се затвором до једне године.

(4) Примљени поклон или имовинска корист одузеће се.

Давања мита

Члан 326

(1) Ко службеном лицу учини или обећа поклон или какву другу корист да у кругу свога службеног овлашћења изврши службену радњу коју не би смело извршити, или да не изврши службену радњу коју би морало извршити, или ко посредује при оваквом подмићивању службеног лица,

казниће се затвором најмање два месеца.

(2) Ко службеном лицу учини или обећа поклон или какву другу корист да у кругу свог службеног овлашћења изврши службену радњу коју би морало извршити, или да не изврши службену радњу коју не би смело извршити, или ко посредује при оваквом подмићивању службеног лица,

казниће се затвором до две године.

(3) Лице које је дало мито може се ослободити од казне ако је од њега мито било захтевано и ако одмах после давања мита то добровољно пријави.

(4) Дати поклон или имовинска корист одузеће се, а у случају из става 3 овог члана може се вратити лицу које је дало мито.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТПЕТА

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ОРУЖАНИХ СНАГА

Неизвршење и одбијање извршења наређења

Члан 327

(1) Војно лице које не изврши наређење претпостављеног које се тиче службе,

казниће се затвором до две године.

(2) Војно лице које одбије да изврши наређење претпостављеног које се тиче службе,

казниће се затвором.

(3) Ако су услед дела из става 1 и 2 овог члана наступиле тешке последице,

учинилац ће се казнити строгим затвором до осам година.

(4) Ако је приликом извршења дела из става 1 и 2 овог члана учинилац употребио силу, или је претно употребом оружја,

казниће се строгим затвором.

(5) У особито тешким случајевима неизвршења или одбијања извршења наређења, или ако су дела из става 2, 3 и 4 овог члана учињена у приправном, мобилном или ратном стању,

учинилац ће се казнити строгим затвором или смртном казном.

(6) Ко наводи војно лице да не изврши наређење или да одбије извршење наређења претпостављеног,

казниће се затвором до две године.

Противљење претпостављеном

Члан 328

(1) Војно лице које се заједно са другим војним лицима успротиви наређењу претпостављеног и неће да га изврши, или одбије да врши своју дужност,

казниће се строгим затвором.

(2) Војно лице које се заједно с другим војним лицима организовано или по претходном договору успротиви наређењу претпостављеног и неће да га изврши, или одбије да врши своју дужност,

казниће се строгим затвором најмање пет година, а организатор строгим затвором најмање осам година или смртном казном.

(3) Ако не дође до извршења дела из става 2 овог члана,

организатор ће се казнити строгим затвором најмање пет година, а учесници у договору строгим затвором од три до десет година.

(4) Војни старешина који ма на који начин учествује у делу из става 1—3 овог члана,

казниће се строгим затвором најмање десет година или смртном казном.

(5) Војни старешина који у случају дела из става 1 и 2 овог члана не предузме потребне мере да се успостави ред,

казниће се строгим затвором до десет година.

Противљење стражару, стражи, патроли, дежурном или другом војном лицу које врши сличну службу

Члан 329

Војно лице које се противи стражару, стражи, патроли, дежурном или другом војном лицу у сличној служби, док они врше своју службену дужност, као и војно лице које не послуша њихов позив или наређење,

казниће се затвором до једне године.

Принуда на повреду службене дужности

Члан 330

(1) Ко силом или претњом да ће непосредно употребити силу спречи војно лице у вршењу службене дужности, или га на исти начин принуди на вршење службене дужности,

казниће се затвором до три године.

(2) Ако су услед дела из става 1 овог члана наступиле тешке последице или је дело учињено у приправном, мобилном или ратном стању,

учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

Напад на војно лице у вршењу службе

Члан 331

(1) Ко нападне војно лице које врши службу,

казниће се затвором до једне године.

(2) Ако је при извршењу дела из става 1 овог члана војном лицу нанесена лака телесна повреда,

учинилац ће се казнити затвором.

(3) Ако је при извршењу дела из става 1 овог члана војном лицу нанесена тешка телесна повреда или је лишено живота,

учинилац ће се казнити строгим затвором најмање једну годину или смртном казном.

Блаже кажњавање за дела из члана 327—331

Члан 332

Ако је учинилац дела из члана 327, 328 став 1, 329, 330 и 331 овог законика био изазван незаконитим или грубим поступањем војног лица,

може се блаже казнити, а може се и ослободити од казне.

Злостављање потчињеног или млађег**Члан 333**

Војни старешина који потчињеног или млађег злоставља или са њим поступа на начин који вређа људско достојанство,

казниће се затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

Повреда стражарске, патролне или спроводничке службе или друге сличне службе**Члан 334**

(1) Војно лице које поступи противно прописима стражарске, патролне или спроводничке службе, службе дежурног или друге сличне службе, казниће се затвором до две године.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено код складишта оружја, складишта муниције или експлозивног материјала, или код других објеката важног значаја,

учинилац ће се казнити затвором најмање три месеца.

(3) Ако су услед дела из става 1 и 2 овог члана наступиле тешке последице, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање две године.

Повреда чувања државне границе**Члан 335**

(1) Војно лице које вршећи службу на граници поступи противно прописима о чувању државне границе,

казниће се строгим затвором до пет година.

(2) Ако су услед дела из става 1 овог члана наступиле тешке последице, учинилац ће се казнити строгим затвором.

Неистинити рапорти и извештаји**Члан 336**

(1) Војно лице које у вршењу дужности поднесе рапорт или извештај са неистинитом садржином, или у рапорту или извештају прећути неку истиниту чињеницу коју није смело прећутати,

казниће се затвором до две године.

(2) Ако су услед дела из става 1 овог члана наступиле тешке последице, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

Непредузимање мера за заштиту војне јединице**Члан 337**

(1) Војни старешина који не предузме потребне мере за чување живота и здравља поверених му људи и стоке, за осигурање и одржавање у исправном стању објеката, предмета и средстава који служе бојној готовости, за уредно снабдевање поверене му јединице храном, опремом или материјалом, или да се на време и уредно изврше осигуравајући радови или обезбеђење поверених му објеката,

казниће се затвором до две године.

(2) Ако су услед дела из става 1 овог члана наступиле тешке последице, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

(3) Ако су дела из става 1 и 2 овог члана учињена из нехата,

учинилац ће се казнити у случају из става 1 затвором до шест месеци, а у случају из става 2 затвором најмање шест месеци.

Необезбеђење при војним вежбама**Члан 338**

(1) Војно лице или лице на служби у оружаним снагама које при вежби или вршењу опита не предузме потребне мере обезбеђења или обазривости, па услед тога буде проузрокована повреда неког лица или знатна имовинска штета,

казниће се затвором до две године.

(2) Ако је услед дела из става 1 овог члана наступила тешка телесна повреда или смрт неког лица или имовинска штета великог обима, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

Неодазивање позиву и избегавање војне службе**Члан 339**

(1) Ко без оправданог разлога не дође у одређено време на регрутовање, отслужење обавезног војног рока, војну вежбу или другу војну службу, иако је био позван појединачним позивом или јавним огласом,

казниће се затвором до једне године.

(2) Ко побегне у иностранство или се крије да би избегао регрутовање, отслужење обавезног војног рока, војну вежбу или другу војну службу, казниће се строгим затвором до осам година.

(3) Ко наводи више лица на извршење дела из става 1 и 2 овог члана, казниће се строгим затвором од три до десет година.

(4) Ако су дела из става 1—3 овог члана учињена у приправном, мобилном или ратном стању, учинилац ће се казнити у случају из става 1 строгим затвором до пет година, а у случају из става 2 и 3 строгим затвором најмање три године или смртном казном.

(5) Учинилац дела из става 2 и 4 овог члана који се добровољно јави војним органима може се блаже казнити.

Избегавање војне службе онеспособљењем или обманом**Члан 340**

(1) Ко у намери да избегне службу у војсци или да буде распоређен на лакшу дужност сам себе осакати или на други начин трајно или привремено онеспособи или дозволи другоме да га трајно или привремено онеспособи, као и онај ко другог, са његовим одобрењем или без одобрења, у истој намери осакати или на други начин онеспособи,

казниће се строгим затвором до десет година.

(2) Ко у истој намери употреби лажну исправу, симулира болест или поступа на други преваран начин,

казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

(3) Ако је дело из става 1 и 2 овог члана учињено у приправном, мобилном или ратном стању, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање две године или смртном казном.

Противзаконито ослобођење од службе у војсци

Члан 341

(1) Ко злоупотребом свог положаја или овлашћења учини да се ослободи од дужности или да се распореди на лакшу дужност војно лице или лице које подлеже војној обавези,

казниће се затвором најмање шест месеци или строгим затвором до десет година.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено из користољубља или у приправном, мобилном или ратном стању,

учинилац ће се казнити строгим затвором.

Самовољно удаљење и бекство из војске

Члан 342

(1) Војно лице које самовољно напусти своју јединицу или службу или се са дозвољеног бављења ван јединице или службе не врати на дужност у одређеном року,

казниће се затвором до једне године.

(2) Ако војно лице из става 1 овог члана побегне у иностранство или се крије да би избегло службу у војсци,

казниће се строгим затвором до дванаест година.

(3) Ко наводи војна лица на извршење дела из става 2 овог члана,

казниће се строгим затвором.

(4) Ако су дела из става 1—3 овог члана учињена у приправном, мобилном или ратном стању,

учинилац ће се казнити у случају из става 1 строгим затвором до десет година, а у случају из става 2 и 3 строгим затвором најмање три године или смртном казном.

(5) Војни бегунац који се добровољно јави војном органу може се блаже казнити.

Избегавање пописа и прегледа

Члан 343

(1) Ко се без оправданих разлога не одазове или се противи попису или прегледу људства или попису или прегледу стоке, превозних или преносних средстава, зграда и других објеката, потребних оружаним снагама, или ко при оваквом попису или прегледу да нетачне изјаве или податке,

казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено у приправном, мобилном или ратном стању,

учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.

Непривођење стоке и возила

Члан 344

(1) Ко противно законом утврђеној обавези не приведе без оправданих разлога стоку, возила или друга преносна или превозна средства ради вежбе, маневра или ради неке друге војне службе,

казниће се новчаном казном или затвором до две године.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено у приправном, мобилном или ратном стању,

учинилац ће се казнити строгим затвором до пет година.

Несавесна израда и преузимање војног материјала

Члан 345

(1) Војно лице или лице на служби у оружаним снагама које несавесно врши поверену му службу, па услед тога оружје, муниција, експлозив или друго борбено средство не буду израђени на време или не одговарају одређеном квалитету,

казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

(2) Истом казном казниће се војно лице или лице на служби у оружаним снагама које несавесно вршећи службу прими или преда предмете за снабдевање, опрему или наоружање војске који не одговарају прописаним условима или уговору.

(3) Ако су услед дела из става 1 и 2 овог члана наступиле тешке последице,

учинилац ће се казнити строгим затвором.

(4) Ако су дела из става 1—3 овог члана учињена из нехата,

учинилац ће се казнити у случају из става 1 и 2 затвором до три године, а у случају из става 3 затвором или строгим затвором до пет година.

Непрописан и непажљив однос према повереном оружју, муницији и експлозиву

Члан 346

(1) Војно лице које непрописно или непажљиво држи, чува или рукује са повереним му оружјем, муницијом или експлозивом, па тиме проузрокује њихово оштећење у већој мери, уништење или нестанак,

казниће се затвором до две године.

(2) Истом казном казниће се припадник организације која има право на држање и ношење оружја, ако изврши дело из става 1 овог члана.

(3) Руковацац складишта оружја, муниције, експлозива и других бојних средстава који не предузме мере за њихово обезбеђење, па услед тога наступи њихово оштећење, уништење или нестанак,

казниће се затвором или строгим затвором до десет година.

(4) Ако је дело из става 3 овог члана учињено из нехата,

учинилац ће се казнити затвором до две године.

(5) Ако је услед дела из става 3 и 4 овог члана наступила имовинска штета већег обима,

учинилац ће се казнити у случају из става 3 строгим затвором, а у случају из става 4 затвором најмање три месеца или строгим затвором до пет година.

Противзаконито располагање повереним оружјем

Члан 347

Војно лице које присвоји, отуђи, заложи, преда другом на коришћење, оштети или уништи оружје, муницију или друге предмете наоружања који су му дати на употребу,

казниће се затвором или строгим затвором до пет година.

Одавање војне тајне

Члан 348

(1) Ко непозваном лицу саопшти или преда поверљиве документе или податке који по свом значају претстављају војну тајну,

казниће се затвором најмање шест месеци.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено у погледу нарочито чуваних докумената или података, или учињено од стране лица које је у поверљиве податке или документе било нарочито упућено или одређено за њихово чување, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

(3) Ако је дело из става 2 овог члана учињено у приправном, мобилном или ратном стању, или су наступиле или могле да наступе тешке последице, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године или смртном казном.

(4) Ако су дела из става 1—3 овог члана учињена из нехата, учинилац ће се казнити у случају из става 1 затвором до једне године, у случају из става 2 затвором, а у случају из става 3 строгим затвором до десет година.

Неовлашћени улазак у војне објекте и прављење скица или цртежа војних објеката и оруђа

Члан 349

(1) Ко неовлашћено уђе у војни објекат иако зна да је приступ забрањен, казниће се затвором до шест месеци.

(2) Ко неовлашћено прави скице или цртеже војних објеката или оруђа, или их фотографише, казниће се затвором до три године.

Предаја непријатељу

Члан 350

Војно лице које за време рата пређе на страну непријатеља или се преда непријатељу, казниће се строгим затвором најмање пет година или смртном казном.

Одбијање примања и употребе оружја у рату

Члан 351

Лице обавезно да прими оружје које за време рата или мобилизације одбије да оружје прими или да га употреби против непријатеља, казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.

Неиспуњење дужности за време борбе

Члан 352

(1) Војно лице или лице на служби у оружаним снагама које за време борбе или непосредно пред борбу не изврши своју дужност, па услед тога наступе штетне последице за војну јединицу или за борбену ситуацију, казниће се строгим затвором.

(2) Ако су услед дела из става 1 овог члана наступиле тешке последице, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање две године или смртном казном.

Самовољно напуштање дужности за време борбе

Члан 353

Војно лице које за време борбе или непосредно пред борбу самовољно или на преваран начин напусти своју дужност, казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.

Напуштање положаја противно наређењу

Члан 354

Војни старешина који противно наређењу напусти положај са повереном му јединицом пре него што је исцрпео све могућности одбране, казниће се строгим затвором.

Напуштање оштећеног брода и ваздухоплова пре времена

Члан 355

(1) Командант ратног брода који пре него што је до краја извршио своју дужност напусти брод који тоне, као и чланови посаде који такав брод напусте пре него што је командант издао наређење за напуштање,

казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.

(2) Члан посаде који напусти оштећени војни ваздухоплов пре него што је извршио своју дужност, казниће се строгим затвором до десет година.

Остављање непријатељу неоштећених борбених средстава

Члан 356

(1) Војно лице које допусти да непријатељу падне у руке битно неоштећено војно складиште, брод, ваздухоплов, тенк или друго војно оруђе или средство, казниће се строгим затвором до десет година.

(2) Истом казном казниће се ко противно наређењу допусти да непријатељу падне у руке битно неоштећена постројења или други објекти од важности за народну одбрану.

(3) Ако су дела из става 1 и 2 овог члана учињена из нехата,

учинилац ће се казнити затвором најмање један месец или строгим затвором до пет година.

Слабење борбеног морала и борбене ситуације

Члан 357

(1) Војно лице које за време борбе или непосредно пред борбу бежањем, бацањем оружја или муниције, ширењем страха, стварањем нередица или забуне, или на други начин слаби борбени морал јединице, или наноси штету борбеној ситуацији, казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.

(2) Војни старешина који не предузме потребне мере према потчињеном или млађем који за време борбе или непосредно пред борбу шири страх међу војницима, ствара неред или забуну у јединици, или на други начин слаби борбени морал јединице, или наноси штету борбеној ситуацији, казниће се строгим затвором до десет година.

(3) Ако су услед дела из става 2 овог члана наступиле тешке последице, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање три године или смртном казном.

Неосигурање војне јединице

Члан 358

(1) Војни старешина који за време рата из нехата пропусти да осигура јединицу, па услед тога наступе за њу штетне последице, казниће се строгим затвором до дванаест година.

(2) Ако је при том војни старешина поступио са крајњом немарношћу и ако су услед тога наступиле за јединицу нарочито тешке последице, казниће се строгим затвором најмање три године или смртном казном.

Неизвештавање војних органа у рату

Члан 359

(1) Ко за време рата или мобилизације не извести претпостављеног, старијег или војну команду о догађају који очигледно захтева неодложно предузимање војних мера,

казниће се затвором најмање шест месеци.

(2) Ако су услед дела из става 1 овог члана наступиле тешке последице, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

Неиспуњење дужности при спровођењу мобилизације

Члан 360

(1) Војно или службено лице које при спровођењу мобилизације у мобилном или ратном стању, противно својој дужности, иако је могло, не обезбеди прихват, распоред и смештај мобилизованог људства, стоке, превозних и других средстава, или не обезбеди снабдевање мобилисаних људи и стоке, или у вези са мобилизацијом не изврши какву другу дужност, услед чега су наступиле или су могле да наступе штетне последице,

казниће се строгим затвором до пет година.

(2) Ако су услед дела из става 1 овог члана наступиле тешке последице, учинилац ће се казнити строгим затвором најмање једну годину или смртном казном.

Противзаконито одузимање ствари од убијених и рањених на бојишту

Члан 361

(1) Ко нареди или врши противзаконито одузимање ствари од убијених или рањених на бојишту, казниће се затвором.

(2) Ако је дело из става 1 овог члана учињено на свиреп начин, учинилац ће се казнити строгим затвором до десет година.

Одговорност за кривично дело извршено по наређењу претпостављеног

Члан 362

Неће се казнити потчињени ако учини кривично дело по наређењу претпостављеног, а то се наређење тиче службене дужности, осим ако је наређење било управљено на извршење ратног злочина или каквог другог тешког кривичног дела, или ако је потчињени знао да извршењем таквог наређења чини кривично дело.

У. бр. 332
2 марта 1951 године
Београд

Президијум Народне скупштине
Федеративне Народне Републике Југославије

Секретар,
Миле Перуничкић, с. р.

Претседник,
др Иван Рибар, с. р.

135.

На основу чл. 21 Уредбе о бродским исправама и књигама бродова трговачке морнарице ФНРЈ („Службени лист ФНРЈ”, бр. 40/50), прописујем

П Р А В И Л Н И К

ЗА ИЗВРШЕЊЕ УРЕДБЕ О БРОДСКИМ ИСПРАВАМА И КЊИГАМА БРОДОВА ТРГОВАЧКЕ МОРНАРИЦЕ ФНРЈ

Члан 1

Бродске исправе које су бродови трговачке морнарице ФНРЈ дужни имати и књиге које су дужни водити на начин прописан овим правилником служе овим бродовима као доказ о њиховом идентитету, а и као доказ да имају сва својства која су за њих прописана у вези наутичког и комерцијалног управљања.

Члан 2

Свака бродска исправа мора да садржи назив надлежства или установе која је исправу издала, број, датум, место издања исправе, печат надлежства или установе, као и потпис овлашћеног службеника

Странице сваке бродске књиге морају бити нумерисане редним бројевима; књига мора бити прошивена и на њу стављена потврда лучког органа у којој се назначује назив књиге и број страница.

Члан 3

Подаци уписани у бродске исправе и књиге не смеју се ни на који начин учинити нечитким. У њих се не смеју накнадно уносити нове речи, реченице или бројеви, којим би се мењао садржај уписаних података. Погрешни уписи морају се прецртати тако да остану читки, а исправке морају имати датум, печат и потпис службеника који их је унео. Празни простори морају бити прецртани.

Попис посаде

Члан 4

Попис посаде мора да садржи:

1) врсту, име и луку припадности брода, бруто и нето запремину, категорију пловидбе, назив органа управљања или породично и рођено име бродовласника и бродара и њихово седиште, односно пребивалиште, прописани број чланова посаде, датум и место издавања;

2) породично и рођено име сваког лица запосленог на броду, са ознаком квалификације и својство у коме је запослен, место и година рођења, место пребивалишта, датум и број исправе о укрцавању и назив органа који је ту исправу издао, услове упослења, потпис заповедника и члана посаде, потврду лучког органа, односно дипломатско-конзуларног представништва ФНРЈ о укрцавању или искрцавању члана посаде. Уколико се укрцавање не врши на основу прописаних радних услова, у popis посаде се уноси и кратак садржај уговора о упослењу;

3) потврду домаћег лучког органа или дипломатско-конзуларног представништва ФНРЈ у луци из које је брод испловио, са назначењем за коју је луку отпловио, да ли је отпловио накрцан или празан, здравствено стање луке, место и датум потврде.

Члан 5

Податке из претходног члана уписује у попис посаде лучки орган, а у иностранству дипломатско-конзуларно претставништво ФНРЈ луке у којој се члан посаде укрцао или искрцао.

Уколико у иностраној луци нема дипломатско-конзуларног претставништва ФНРЈ, податке о укрцавању и искрцавању уписује заповедник брода у бродски дневник. Чим брод стигне у луку у којој постоји лучки орган односно дипломатско-конзуларно претставништво ФНРЈ, заповедник брода је дужан поднети попис посаде овим органима, да се у њега упишу односни подаци на основу бродског дневника.

Члан 6

Укрцавање заповедника на брод и искрцавање са брода уписује у попис посаде лучке капетаније односно дипломатско-конзуларно претставништво ФНРЈ луке у којој се заповедник укрцава или искрцава, а на основу писменог тражења органа управљања бродом односно бродовласника и бродара.

Упис се бележи, без обзира на поједине рубрике, преко целе странице књиге и мора садржавати све оно што је прописано у члану 4 овог правилника за чланове посаде.

Члан 7

При сваком доласку брода у луку, попис посаде предаје се: у домаћој луци — лучком органу, а у иностраној — дипломатско-конзуларном претставништву ФНРЈ. Ови органи задржавају попис посаде до одласка брода.

Одредбе претходног става не односе се на бродове који одржавају редовне пруге у домаћој пловидби.

Члан 8

Попуњени образац пописа посаде у коме нема више места за нове уписе, предаје се лучком органу или дипломатско-конзуларном претставништву ФНРЈ у луци у којој се брод налази. Овај орган замењује попуњени попис посаде новим. У нови попис посаде морају се уписати прописани подаци о укрцавању за све чланове посаде који се налазе на броду.

У попуњеном попису посаде означаје се који су чланови посаде из њега унети у нови попис посаде, уноси се белешка да је издат нови попис посаде, а затим се попуњени попис посаде шаље лучкој капетанији надлежној по луци припадности брода, која га је дужна чувати.

Уколико у попису посаде нема места за упис новог члана посаде, а нема могућности да се попис посаде одмах замени новим, поступиће се по одредби чл. 5 ст. 2 овог правилника.

Кад је брод у распрери, попис посаде даје се на чување лучкој капетанији надлежној по месту распрере брода.

Члан 9

Сведоцба о сигурности издаје се путничком броду који врши међународна путовања, а на основу ових важећих исправа:

- а) сведоцба о категорији и границама пловидбе,
- б) сведоцбе о класи,
- в) сведоцбе о назвоју,
- г) сведоцбе о исправности средстава за спасавање,

д) сведоцбе о исправности средстава за спречавање и гашење пожара,

ђ) сведоцбе о радио-телеграфској односно радио-телефонској сигурности,

е) сведоцбе о навигационим средствима,

ж) сведоцбе о навигационим светилкама и знаковима,

и) дозволе за превоз путника,

ј) сведоцбе о исправности здравствених уређаја и средстава за негу болесника,

к) рачуна стабилитета, и

л) сведоцбе о прописаном броју чланова посаде, њиховим квалификацијама и функцији на броду.

Као путнички брод сматра се сваки брод са више од 10 БРТ који превози више од 12 путника.

Члан 10

Сведоцба о сигурности мора да садржи:

а) име, број или знак распознавања, луку припадности и бруто-регистарску тонажу брода,

б) потврду да је брод био прегледан према важећим прописима и да је на основу прегледа утврђено да одговара тим прописима у погледу структуре, стројева, главних и помоћних котлова, непропусних преграда и преградних теретних линија,

в) број чамаца, сплавова, плутајућих направа, појасева и колугова за спасавање са назначењем колико особа могу примити и потврдом да сва ова средства за спасавање одговарају важећим прописима,

г) потврду да брод има справу за бацање конопа и преносни радио-апарат према важећим прописима,

д) потврду да радио-уређај одговара важећим прописима и да према истима брод има ауто-аларм, радио-гониометар и помоћни давач, уз назначење броја радиотелеграфиста и времена вршења њихове службе,

ђ) назначење броја путника које брод сме превозити,

е) потврду да је брод снабдевен уређајима и направама за проналажење и гашење пожара, навигационим светилкама и знаковима, као и средствима за давање звучних сигнала и сигнала опасности према постојећим прописима,

ж) потврду да брод уопште у сваком погледу одговара постојећим прописима за сигурност људских живота на мору, уколико се ови прописи примењују на односни брод.

з) назначење да је сведоцба издата у име Владе ФНРЈ.

Пловидбена дозвола

Члан 11

Пловидбена дозвола издаје се путничком броду који не врши међународна путовања, броду за забавна путовања, школском броду и броду који служи за научне сврхе, ако имају важеће исправе из тач. б), в), г), д), ђ), е), ж), з), и), чл. 9 овог правилника, као и сведоцбу о радиотелеграфској односно радио-телефонској сигурности, ако брод мора имати такве уређаје.

Члан 12

Пловидбена дозвола издаје се теретном броду, рибарском броду, броду за управне сврхе, реморкеру, броду-радионици, светнионичарском броду, броду за полагање каблова и сл. бродовима, ако имају важеће исправе из тач. в), г), д), ђ), е), чл. 9 овог правилника, а сем њих још и:

а) сведоцбу о класи за брод преко 50 БРТ, односно сведоцбу о пловидбености за брод до 50 БРТ,

б) сведоцбу о надвођу за брод преко 50 БРТ, односно сведоцбу о пловности за брод до 50 БРТ,
 в) сведоцбу о радиотелеграфској односно радиотелефонској сигурности, ако брод мора имати такве уређаје.

Члан 13

Пловидбена дозвола издаје се техничким пловним објектима (доковима, багерима, грталницама, маонама и тд.), ако имају важеће исправе из тач. г), д), ђ), чл. 9 овог правилника — уколико таква средства морају имати, а сем њих још и:

- а) сведоцбу о класи, а за маоне до 50 БРТ — сведоцбу о пловидбености,
- б) сведоцбу о надвођу, а за маоне до 50 БРТ — сведоцбу о пловности,
- в) сведоцбу о капацитету за пловне дизалице и пловне докове — уместо сведоцбе о надвођу,
- г) сведоцбу о прописаном броју, квалификацијама и функцијама чланова посаде.

Члан 14

Бродови који не морају бити класифицирани а који имају парне котлове или судове под притиском, дужни су, за добијање пловидбене дозволе имати исправе које су за њих прописане у претходним члановима овог правилника, а поред њих још и дозволу за погон издату од Југословенског регистра бродова на основу извршеног прегледа парних котлова и судова под притиском који подлеже прегледу.

Прегледу подлеже:

- а) парни котлови чија је огревна површина већа од једног квадратног метра, а притисак већи од 0,75 кг по квадратном сантиметру,
- б) судови под притиском, кад служе за стављање мотора у погон и убацивање текућег горива,
- в) судови који задрже плинове и пару у згуснутом или кашљевитом стању, а чији је притисак већи од једног кг по једном квадратном сантиметру, односно судови чији је притисак мањи од једног кг а већи од 0,50 кг по 1 см² ако имају садржину већу од 50 литара.

Члан 15

Пловидбена дозвола мора да садржи ове податке:

- а) врсту, име и луку припадности брода,
- б) знак распознавања,
- в) бруто и нето регистарску тонажу,
- г) индициране или осовинске коњске снаге,
- д) назив и седиште органа управљања, односно породично и рођено име бродовласника, а ако овај не управља бродом онда и породично и рођено име и пребивалиште бродара,
- ђ) означање прописа на основу кога се пловидбена дозвола издаје и време важења дозволе,
- е) потврду да брод има потребне исправе и да она одговарају стварном стању брода,
- ж) категорију односно границе пловидбе у којима је броду дозвољено да плови.

Члан 16

Сведоцбу о класи и сведоцбу о надвођу издаје Југословенски регистар бродова или други признати класификациони завод.

Сведоцбу о капацитету и дозволу за погон издаје Југословенски регистар бродова.

Рачун стабилитета издаје или потврђује Југословенски регистар бродова.

Сведоцбу о навигационим светиљкама и знаковима издају лучке капетаније.

Све остале сведоцбе наведене у чл. 9, 11, 12 и 13 овог правилника издаје дирекција лука која врши преглед брода.

Члан 17

Трајање важности рачуна стабилитета, сведоцбу о капацитету и дозволе за превоз путника није временски ограничено.

Важност сведоцбе о прописаном броју, квалификацији и функцији чланова посаде траје док се не промени категорија пловидбе или врста погона.

Важност сведоцбе о надвођу траје 4 године, с тим да сваке године мора бити предвиђена на основу прегледа брода.

Важност сведоцбе о класи траје 4 године, осим случаја кад се односи на сигурност котла за који се издаје дозвола за погон, а чија важност траје годину дана.

Важност осталих сведоцби наведених у чл. 9, 11, 12 и 13 овог правилника траје годину дана од дана издања, уколико се у томе времену није изменило стање које се њима потврђује.

Исправе којима се утврђује способност брода за пловидбу (чл. 11 Уредбе о утврђивању способности за пловидбу бродова трговачке морнарице ФНРЈ) губе важност кад истекне рок важности неке од исправа на основу којих се издаје.

Ако пре престанка важности поједине исправе настану на броду такве промене услед којих исправа престaje бити у складу са новим стањем, одузеће се броду односна исправа као и сведоцба о сигурности односно пловидбена дозвола.

Члан 18

Сведоцба о сигурности, пловидбена дозвола, сведоцба о сигурности опреме, радио-дозвола, сведоцба о радио-телеграфској односно радио-телефонској сигурности и сведоцба о надвођу излажу се на добро видљивом и лако приступачном месту на броду, а њихови се оверени преписи чувају на броду са осталим бродским исправама.

Члан 19

Привремена дозвола за пловидбу садржи податке из чл. 15 овог правилника.

Привремена дозвола за пловидбу издаје се на основу извршеног прегледа брода, а њена важност траје највише 6 месеци од дана издавања.

Привремена дозвола за пловидбу не може се издати путничким бродовима, школским бродовима и бродовима за забавна путовања, као ни теретним бродовима који врше међународна путовања, сем теретним бродовима који плове у границама Јадранског Мора.

Сведоцба о ослобођењу

Члан 20

Сведоцба о ослобођењу мора да садржи:

- а) име брода, број или знак распознавања и бруто-регистарску тонажу,
- б) означање прописа и услова на основу којих је сведоцба издата и рок њеног важења,
- в) назначење да је сведоцба издата у име Владе ФНРЈ.

Сведоцба о исправности бродске спреме**Члан 21**

Сведоцба о исправности бродске опреме мора да садржи:

- а) Име, број или знак распознавања луку припадности и бруто-регистарску тонажу брода;
- б) потврду да је брод био прегледан према важећим прописима и да је на основу прегледа утврђено да су бродска средства за спасавање у исправном стању и довољна за онолики број лица (тачно наведен у исправни) колико их брод свега сме да укрца;
- в) потврду да има на левом и десном боку брода у сведоцби наведени број чамаца за спасавање, прописно опремљених и способних да приме у сведоцби наведени број лица;
- г) потврду да има у сведоцби наведени број прописно опремљених моторних чамаца за спасавање, односно чамаца на механички погон, обухваћених укупним бројем чамаца наведених у претходној тачки;
- д) потврду да има у сведоцби наведени број појасева и колутава за спасавање;
- ђ) потврду да има прописну справу за бацање конопца и прописани преносиви радио-телеграфски уређај за чамац за спасавање;
- е) потврду да је брод снабдевен прописним уређајем за гашење пожара, навигационим светиљкама и знаковима као и средствима за давање звучних сигнала и сигнала опасности, као и да брод одговара свим другим прописима који се на њега примењују;
- ж) назначење да је сведоцба издата у име Владе ФНРЈ.

Сведоцба о баждарењу**Члан 22**

Сведоцба о баждарењу издаје се на одговарајућем обрасцу, према томе да ли је брод баждарен потпуним или скраћеним односно упрошћеним поступком.

Сведоцба о баждарењу мора да садржи:

- а) име и врсту брода, народност и луку припадности, име бродоградитеља, годину и место грађења;
- б) опис брода и податке о погонској снази;
- в) мере идентитета;
- г) појединости о запремини са означањем бруто запремине појединих просторија и одбитака;
- д) коначни баждарски резултат изражен у бруто и нето регистарској тонажи.

Члан 23

Важност сведоцбе о баждарењу траје све док се на броду не изврше промене услед којих се мења његова запремина односно бруто и нето регистарска тонажа утврђена издатом сведоцбом о баждарењу (чл. 7 Уредбе о баждарењу поморских бродова).

Сведоцба о исправности уређаја за укрцавање и искрцавање терета**Члан 24**

Сведоцба о исправности уређаја за укрцавање и искрцавање терета садржи:

- а) податке о врсти, имену, луци припадности, бруто и нето регистарској тонажи и категорији пловидбе брода;

- б) потврду да је прегледом утврђено да су технички уређаји за укрцавање и искрцавање терета (самарнице колотурници, витла и др.) у исправном стању.

Здравствени лист**Члан 25**

Здравствени лист мора да садржи ове податке:

- а) врсту, име, луку припадности, државну припадност, бруто и нето регистарску тонажу брода;
- б) врсту терета,
- в) породично и рођено име заповедника и лекара,
- г) број посаде и број путника,
- д) број болесника и од које болести болују,
- ђ) назначење где брод путује;
- е) здравствено стање луке у којој се лист издаје и њене околине.

Члан 26

Здравствени лист се сме издати најраније 24 часа пре одласка брода.

Важност здравственог листа продужује се по одредбама чл. 15—24 правилника о раду у лукама.

Сведоцба о дератизацији и дезинсекцији**Члан 27**

Сведоцба о дератизацији и дезинсекцији мора да садржи ове податке:

- а) врсту, име, луку припадности, бруто и нето регистарску тонажу брода,
- б) означање прописа на основу кога се издаје,
- в) врсту и количину терета на броду у часу издавања сведоцбе,
- г) да ли су у појединим просторијама брода пронађени трагови пацова, као и број пронађених и уништених скровишта пацова,
- д) начин и употребљена средства за извршење дератизације у појединим просторијама, као и број похватаних, односно угинулих пацова,
- ђ) начин и средства употребљена за дезинсекцију у појединим просторијама и резултат дезинсекције.

Члан 28

Важност сведоцбе о дератизацији и дезинсекцији, по правилу, траје 6 месеци.

Сведоцба о ослобођењу од дератизације и дезинсекције**Члан 29**

Сведоцба о ослобођењу од дератизације и дезинсекције садржи: податке из тач. а), б), в) и г) чл. 27 овог правилника.

Ако се ослобођење односи само на дератизацију, у сведоцби морају бити означени и подаци о предузетим мерама да се број пацова сведе на најмању меру, као и начин и средства употребљена за дезинсекцију у појединим просторијама и резултат дезинсекције.

Ако се ослобођење односи само на дезинсекцију, у сведоцби морају бити означени начин и средства употребљена за извршење дератизације у појединим просторијама као и број похватаних односно угинулих пацова.

Члан 30

Важност сведочења о ослобођењу од дератизације и дезинсекције траје, по правилу, 6 месеци.

Радио-дозвола

Члан 31

Радио дозвола мора да садржи ове податке:

а) назив и седиште органа управљања или породице и рођено име бродовласника коме се дозвољава постављање радио-предајне и пријемне станице на одређени брод,

б) име, луку припадности и позивни знак брода,

в) категорију станице према постојећим прописима и опште карактеристике главног уређаја, као и помоћног уколико га је брод дужан имати,

г) означавање прописа на основу кога је радио-дозвола издата.

Члан 32

Важност радио-дозволе траје док брод не изгуби право да постави и држи радио-уређај и док брод постојећи радио-уређај не замени другим.

Радио-дозвола мора бити изложена у радио-кабини.

Бродски дневник

Члан 33

Бродови који плове у границама дуге пловидбе и велике обалне пловидбе, морају водити велики бродски дневник, а бродови који плове у границама мала обалне пловидбе, и технички пловни објекти на механички погон морају водити мали бродски дневник.

Бродски дневници морају да садрже податке о врсти, имену, луци припадности бруто и нето регистарској тонажи, као и категорији пловидбе брода.

Члан 34

У велики бродски дневник уписују се:

1-а) Сваког часа — подаци о правом курсу, варијацијама, девијацијама, заносу, курсу, нормалног компаса и компаса за кормиларење, смеру и јачини ветра, стању мора укључујући и мртво море, о смеру валова, видљивости, барометру, температури, времену, логу, преваљеном путу и окретајима вијака;

б) у 7 часова — подаци о стању танкова и каљуза, као и о количини питке воде;

в) у 12 часова — подаци о процењеној и израчунатој позицији на којој се брод налази, општем курсу и преваљеном путу у научним миљама и средњој брзини брода на час;

У велики бродски дневник уносе се и компасни снимци са назнаком предмета који је снимљен у часу кад је снимак узет.

2) подаци:

а) о газу прамца и крме у метрима и стопама при доласку брода у луку и одласку из луке;

б) о укрцавању и искрцавању заповедника и броју укрцаних и искрцаних чланова посаде, а у нарочитим случајевима и поименично назначење укрцаних и искрцаних чланова посаде, о њиховим обољењима и оздрављењима, самовољном напуштању брода, о дисциплинским преступима и неуредностима као и о казнама;

в) о раду посаде на броду, почетку и завршетку морске страже и ноћне страже у лукама;

г) о случајевима рођења, смрти и наласка напуштеног новорођеног детета на броду, примање на чување изјаве последње воље, њеног враћања изјавиоцу или предаје надлежном органу, подаци у вези са пописом ствари лица умрлог на броду, — све то на начин прописан Правилником о пријављивању рођења и смрти, о поимању изјава последње воље и о поступку са имовином лица умрлих на бродовима трговачке морнарице ФНРЈ;

д) о укрцавању и искрцавању пилота и о узимању тегљача;

ђ) о претрпљеној хаварији, као и о траженој и пруженој помоћи и спасавању;

е) о укрцавању и искрцавању, ветрењу и начину слагања терета;

ж) о оправци и доковању брода;

з) о спремању и распремању брода;

и) подаци прописани међународним уговорима;

ј) о сваком другом догађају који може бити од важности за брод, државне органе, поморство, бродовласника односно органе управљања, крматеље и примаоце терета, осигуратеље и друга заинтересована лица.

Члан 35

У мали бродски дневник уписују се:

1) најмање свака 4 часа: подаци о смеру и јачини ветра, стању мора, времену, брзини на час и погонској снази, ако се ради о моторном једрењаку;

2) у 6 и 18 часова подаци и стању каљуза;

3) подаци о правом курсу, варијацијама, девијацијама, заносу, ваздушном притиску, снимку компаса са назначењем предмета који је снимљен, када се установе односни подаци;

4) сви подаци наведени у тач. 1 под в) и тач. 2 претходног члана.

Члан 36

За време пловидбе или док се врши морска стража, бродске дневнике воде и потписују официри на стражи, а заповедник брода, ако он врши стражу.

Надзор над вођењем бродског дневника врши заповедник брода, који потписом дневника потврђује тачност уписаних података. На бродовима који су дужни водити велики бродски дневник, заповедник брода ће бар једанпут недељно, а по потреби и више пута, прегледати и потписати бродски дневник. Он мора такође потписати и упис сваког важнијег догађаја.

На бродовима који су дужни водити мали бродски дневник, заповедник брода је дужан сваког дана потписивати дневник.

Кад је брод у луци, бродски дневник води заповедник или официр палубе који је за то одређен. Уколико дневник води одређени официр палубе, унете податке је заповедник дужан оверити бар сваке недеље, а сваки пут пре него што се дневник поднесе на оверу лучком органу, односно дипломатском конзуларном претставништву ФНРЈ.

Опремање и распремање брода уписује у бродски дневник заповедник или одређени официр палубе уз потпис заповедника. Овај упис потврђује лучки орган, а у иностранству дипломатско-конзуларно претставништво ФНРЈ.

Члан 37

За време пловидбе, вођење бродског дневника наставља се сваког дана (од 0—24 часа) на посебној страници, а за време боравка у луци могу се на једној страници вршити уписи и за више дана, с тим да се започета страница при доласку брода у луку даље настави.

Члан 38

Брод који долази из иностранства дужан је, у року од 24 часа по добиеном слободном саобраћају, поднети на видирање бродски дневник лучком органу у земљи, а онај који стигне у коју страну луку дипломатско-конзуларном претставништву ФНРЈ у иностранству.

Бродови који плове између домаћих лука дужни су поднети на видирање бродски дневник после сваког изванредног догађаја, а најмање сваких 30 дана.

Ови органи су дужни прегледати и видирати бродски дневник уписујући своје евентуалне примедбе у погледу његовог уредног вођења.

Члан 39

Ако лучки органи у земљи, а дипломатско-конзуларно претставништво ФНРЈ у иностранству, утврди да бродски дневник није вођен по Уредби о бродским исправама и књигама бродова трговачке морнарице ФНРЈ и одредбама овог правилника, дужан је против заповедника брода покренути административно-казнени поступак због поморског прекршаја.

Ако се ради о делу кажњивом по кривичном законнику ови су органи дужни поднети пријаву јавном тужништву. У таквом случају, ако је путовање завршено, ови ће органи одузети броду бродски дневник и приложити га пријави. Ако путовање није завршено, пријави ће се приложити препис инкриминисаног дела бродског дневника, а о учињеном кривичном делу обавестиће се лучки орган домаће луке, односно у иностранству дипломатско-конзуларно претставништво ФНРЈ луке у којој брод завршава путовање, да би са брода одузео бродски дневник.

Члан 40

Бродови који су дужни водити велики бродски дневник, морају увек имати у приправности нови бродски дневник. Кад се испуни стари бродски дневник, заповедник ће, пре него што нови употреби — поднети га на оверу лучком органу, односно дипломатско-конзуларном претставништву ФНРЈ, у првој луци у којој пристане.

Дневник строја

Члан 41

Бродови који плове у границама дуге пловидбе и велике обалне пловидбе, воде велики дневник строја, а бродови мале обалне пловидбе и сви остали бродови воде мали дневник строја.

За бродове на парни и за бродове на моторни погон постоје посебни велики и мали дневници строја.

Члан 42

Сваки дневник строја мора да садржи податке о врсти, имену, луци припадности и категорији пловидбе брода.

Члан 43

Сем података из чл. 42 велики дневник строја за бродове на парни погон мора да садржи још и:

- 1) опис постројења строја;
- 2) опис постројења главних котлова и помоћног котла, уколико га брод има;
- 3) опис већих оправки извршених на строју, уз означавање времена кад су извршени;
- 4) садржај и распоред тенкова за гориво, баласт и питку воду.

Поред ових података, у овај дневник уносе се и подаци о:

- 1) снимљеним днаграмима;
- 2) раду строја за време појединих стража за 24 часа;
- 3) доласку, стајању и одласку брода из луке;
- 4) трајању рада котлова и помоћних стројева;
- 5) брзини и путу брода, са назнаком слипа у процентима;
- 6) газу брода у метрима и стопама на прамцу и на крми, са назначењем часа извршеног мерења о барометарском притиску у 12 часова и спољној температури у 12 и 24 часа;
- 7) врсти и пријему погонског и потрошног материјала са назначењем имена добављача и места укрцавања и утрошку тог материјала са назначењем утрошка горива на дан и час, ко и утрошка на 1 КС на сат;
- 8) дневним догађајима, нарочито кваровима и извршеним оправкама, узроцима закашњења који се односе на строј, узроцима мањег или већег утрошка горива, каквоћи потрошног материјала и евентуалним предлозима за побољшање рада строја.

Члан 44

Сем података из чл. 42, мали дневник строја за бродове на парни погон мора да садржи и податке из ст. 1 претходног члана.

У овај дневник уносе се још и подаци:

- 1) о снимљеним днаграмима;
- 2) о раду строја за време сваког путовања, радном притиску котла и газу брода;
- 3) о врсти и пријему погонског и потрошног материјала, са назначењем имена добављача и места укрцавања;
- 4) о утрошку погонског и потрошног материјала на појединим стројевима за време сваког путовања;
- 5) дневне белешке из тач. 8 претходног члана.

Члан 45

Сем података из чл. 42 велики дневник строја за бродове на моторни погон мора да садржи још и:

- 1) опис постројења мотора;
- 2) опис већих оправки на мотору, са назначењем времена извршених оправки;
- 3) опис помоћног котла уколико га има;
- 4) садржај и распоред танкова за гориво, баласт и питку воду, као и танка за хлађење цилиндера мотора.

У овај дневник уносе се и подаци о раду мотора за време појединих стража за 24 часа, као и подаци из чл. 43 ст. 2 тач. 1, 3, 5, 6, 7 и 8 овог правилника.

Члан 46

Мали дневник строја за бродове на моторни погон мора да садржи податке из ст. 1 претходног члана, као и податке:

- 1) о датуму прегледа постројења;
- 2) о раду мотора за време сваког путовања;
- 3) о утрошку погонског и потрошног материјала на појединим моторима и постројењима за време појединог путовања;
- 4) податке из чл. 44 тач. 1, 3 и 5 овог правилника.

Члан 47

За време боравка у луци у дневнике строја уносе се само они подаци који се односе на рад стројева у погону и на утрошак погонског и потрошног материјала.

Члан 48

Велики дневник строја води се на начин прописан у чл. 37 овог правилника.

У мали дневник строја уносе се на једну страницу подаци за једну недељу дана, а уколико простор једне странице не би за то био довољан — употребиће се за то следећа страница.

Члан 49

Док је брод у пловидби или док се на броду врши морска стража, податке који се односе на рад строја појединих стража уноси и потписује официр страже, односно управитељ строја, ако он врши стражу, а све остале податке уноси управитељ строја.

Управитељ строја врши надзор над вођењем дневника, и својим потписом дневника потврђује тачност унетих података и то у току пловидбе — сваког дана у великом дневнику строја, а једанпут недељно у малом дневнику строја.

Кад је брод у луци, дневник строја води управитељ строја или официр строја по важећим прописима. Уколико дневник строја води одређени официр строја, уписане податке је дужан управитељ строја оверити својим потписом бар једанпут недељно, а и сваки пут пре него што се дневник поднесе на увид заповеднику брода.

Заповедник брода је дужан повремено, а нарочито после сваког важнијег догађаја, прегледати и потписати дневник строја. Он мора преглед извршити и дневник потписати бар једанпут месечно.

Члан 50

Лучки орган, односно дипломатско - конзуларно представништво ФНРЈ мора на захтев заповедника видирати поднети дневник строја, као и бродски дневник.

Здравствени дневник

Члан 51

У здравствени дневник уписују се подаци о општем здравственом стању посаде и путника, као и о општим хигијенским приликама на броду.

Здравствени дневник мора да садржи податке о: врсти, имену, луци, припадности, бруто регистарској тонажи и категорији пловидбе брода.

У здравствени дневник уписују се:

- а) правац и трајање путовања;
- б) број посаде и број путника по разредима, посебно при поласку и посебно при повратку брода;
- в) опис општих хигијенских прилика на броду, нарочито с обзиром на стање бродске апотеке, на вентилацију, чистоћу, количину и каквоћу хране, као и количину и каквоћу питке воде;
- г) подаци о евентуално извршеним дезинфекцијама воде;
- д) подаци о хигијенским уређајима и њиховом функционисању;
- ђ) број заразних обољења;
- е) евентуалне примедбе лекара у хигијенско-здравственом погледу, као и евентуални његови предлози заповеднику брода за отклањање постојећих недостатака;
- ж) разлози због којих се забрањује укључивање кога путника.

Уколико здравствени дневник не води бродски лекар, у њега се морају унети још и ови подаци:

- а) породично и рођено име болесника,

- б) спољни знаци болести и по могућности дијагноза,
- в) употребљени лекови,
- г) трајање и исход болести.

Члан 52

Здравствени дневник води бродски лекар, а уколико овога нема — други официр палубе.

Подаци се уписују у дневник за свако путовање, и то посебно при одласку а посебно при повратку брода.

На завршетку сваког путовања, лекар односно официр који води здравствени дневник мора својим потписом потврдити тачност унетих података.

За време путовања, а најмање једанпут месечно, и на завршетку путовања, заповедник брода је дужан прегледати здравствени дневник и оверити га својим потписом.

У погледу видирања здравственог дневника важи одредба чл. 50 овог правилника.

Радио-дневник

Члан 53

Радио-дневник мора да садржи податке о врсти, имену, луци припадности, бруто-регистарској тонажи и категорији пловидбе брода.

У радио-дневник уписује се: породично и рођено име радио-телеграфисте, дан и час кад започине и напусти стражу, као и ови важнији догађаји који се десе за време његове страже, а односе се на радио-службу, и нарочито они који би могли бити важни за сигурност људских живота на мору.

У радио-дневник за радио-телеграфску станицу уписују се нарочито ови подаци:

- 1) а) о одржавању и пуњењу батерија;
- б) о дневним пробама учињеним са помоћним давачем и помоћним извором енергије;
- в) ако брод има аутоаларм, податке о пробама вршеним најмање сваких 24 часа у циљу утврђивања његове исправности, с напоменом да је о томе био обавештен заповедник брода или официр страже;
- г) о одржавању и пуњењу батерија најмање једанпут недељно и пробама вршеним са давачем у чамцима за спасавање било да су инсталирани, било да су преносни.
- 2) а) Сва обавештења о потпуности која се односе на сигнале опасности;
- б) хитна обавештења и она која се односе на сигурност;
- в) размена обавештења станице на броду са копненим и покретним станицама, као и сваки рад са радио-давачима;
- г) сви непредвиђени догађаји у служби;
- д) позиција брода сваког дана у 12 часова.

У радио-дневник за радио-телефонску станицу уписују се:

- 1) појединости о одржавању и пуњењу батерија, као и пробе извршене са преносним давачем чамаца за спасавање;
- 2) у главним цртама разговори који се односе на сигнале опасности;
- 3) размена обавештења станице на броду са копненим или покретним станицама, као и сваки рад са радио-давачима;
- 4) непредвиђени догађаји ако су важни за службу.

Члан 54

Податке наведене у тач. 2 ст. 3 и тач. 2 ст. 4 претходног члана уписује радио-телеграфиста који се налази на служби, а све остале податке руководиоца радио-станице.

Податке унете у радио-дневник потписује лице које их уноси.

На крају путовања заповедник брода је дужан прегледати радио-дневник и оверити га својим потписом.

Књига терета

Члан 55

Књига терета (складишник) мора да садржи податке о врсти, имену, луци припадности, бруто и нето регистарској тонажи и категорији пловидбе брода.

У књигу терета уписују се још и ови подаци:

- а) место и датум укрцавања терета;
- б) врста, количина и каквоћа терета;
- в) бројеви и ознаке исписане на спољној страни појединог колета;
- г) врста, каквоћа и стање омота (амбалаже);
- д) број и врста колета и њихово спољне стање;
- ђ) фирма и седиште или породично и рођено име и пребивалиште крцатеља;
- е) одредиште робе и фирма или породично и рођено име примаоца робе;
- ж) место и датум искрцавања;
- з) место на броду где се терет налази;
- и) друге околности које се односе на терет.

Књигу терета води заповедник брода или официр који је за то одређен.

Податке унете у књигу терета потписује лице које их је унело.

Заповедник оверава својим потписом књигу терета бар једанпут на једном путовању.

Члан 56

За свако путовање, уз књигу терета мора бити приложен графички приказ распореда терета на броду са назначењем врсте и тежине терета смештеност у појединим складиштима и на палуби брода (план крцања). У овом плану мора бити назначен газ брода на прамцу и на крми.

План крцања потписује заповедник брода. Овај план мора бити сачињен у три примерка, од којих се један предаје крцатељу, други примаоцу, а трећи остаје приложен уз књигу терета на броду.

Књига инвентара

Члан 57

Књига инвентара мора да садржи податке о врсти, имену, луци припадности и категорији пловидбе брода.

У књигу инвентара уписују се предмети опреме и прибора, као и инструменти брода распоређени по службама, са касније насталим променама.

Књигу води официр који је за то одређен, а оверава је заповедник брода.

За тачност података унетих у књигу инвентара одговарају официр који књигу води и заповедник брода.

Књига прегледа и надзора

Члан 58

Сваки брод мора имати књигу прегледа и надзора. Службеник који врши преглед и надзор по Уредби о утврђивању способности за пловидбу бродова трговачко морнарице ФНРЈ, уписује у ову књигу податке о извршеним прегледима и надзору, наводећи какве

су мане или недостаци утврђени и какви су налози издати у циљу њиховог уклањања.

Члан 59

Кад је брод у распреми не воде се бродске књиге.

Завршне одредбе

Члан 60

Бродске исправе се издају, а бродске књиге воде на формуларима штампаним према обрасцима које прописује Министарство поморства ФНРЈ.

Лучке капетаније и испоставе снабдеваће бродове потребним бродским књигама.

Члан 61

Попуњени дневници брода и књиге терета морају се задржати годину дана на броду. По истеку тог рока предају се лучком органу код којег је брод уписан.

Члан 62

Кад се брод брише из уписника бродова, бродске исправе се предају органу код којег је брод био уписан.

Овом органу се предају и све оне исправе које се броду одузму, односно замене новима.

Бродске исправе и књиге чувају се најмање 10 година, одвојено од других списа, код лучке капетаније надлежне по луци припадности брода.

Члан 63

Овај правилник ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије“.

Бр. 1819

16 фебруара 1951 године

Београд

Министар поморства ФНРЈ,
Вицко Крстуловић, с. р.

136.

На основу чл. 7 Уредбе о припадностима државних службеника („Службени лист ФНРЈ“, број 83/47), на предлог Претседника Савета за законодавство и изградњу народне власти Владе ФНРЈ, издајем

НАРЕДБУ

О ИЗМЕНИ ОСНОВНИХ ПЛАТА ЗА ЗВАЊА: АСИСТЕНТ, СТАРИЈИ АСИСТЕНТ, ЛЕКТОР, ПРЕДАВАЧ, ДОЦЕНТ, ПРОФЕСОР ВИШЕ ШКОЛЕ, ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР, РЕДОВНИ ПРОФЕСОР, АСИСТЕНТ ИНСТИТУТА, НАУЧНИ САРАДНИК, ВИШИ НАУЧНИ САРАДНИК И НАУЧНИ САВЕТНИК У ПРОСВЕТНО-НАУЧНОЈ СТРУЦИ

1) Основне плате за звања: асистент, старији асистент, лектор, предавач, доцент, професор више школе, ванредни професор, редовни професор, асистент института, научни сарадник, виши научни сарадник и на-

учни саветник предвиђене у члану 3 под бр. 25 Уредбе о припадностима државних службеника мењају се и одређују у следећим износима, и то:

Назив звања	Плата
Г	
Асистент	4.100—5.800
Старији асистент	5.800—6.500
Лектор	4.200—5.800
Предавач	5.800—7.000
Доцент	6.500—7.800
Професор више школе	5.400—6.800
Ванредни професор	9.300
Редовни професор	10.500
Д	
Асистент института	4.100— 5.800
Научни сарадник	6.000— 7.500
Виши научни сарадник	7.500— 9.300
Научни саветник	9.300—10.500

2) Ова наредба ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије”, а плаћање по њој вршиће се од 1 марта 1951 године.

IV бр. 1217

5 марта 1951 године
Београд

Претседник Владе ФНРЈ
и Министар народне одбране,
Маршал Југославије
Јосип Броз-Тито, с. р.

Претседник Савета за законодавство
и изградњу народне власти
Владе ФНРЈ,
Едвард Кардељ, с. р.

137.

На основу чл. 8 и 15 Уредбе о просветно-научној струци („Службени лист ФНРЈ”, бр. 68/47), у сагласности са Претседником Савета за законодавство и изградњу народне власти Владе ФНРЈ, издајем

НАРЕДБУ

О УКИДАЊУ ЗВАЊА „ВИШИ НАУЧНИ САВЕТНИК” И О УКИДАЊУ ПРИПРАВНИЧКЕ СЛУЖБЕ ЗА ЗВАЊА „АСИСТЕНТ” И „АСИСТЕНТ ИНСТИТУТА” У ПРОСВЕТНО-НАУЧНОЈ СТРУЦИ

1) У просветно-научној струци укида се звање „виши научни саветник” наведено у члану 2 под Д, редни број 7 Уредбе о просветно-научној струци.

Основни послови предвиђени за звање „виши научни саветник” у члану 2 под Д, редни број 7, у другој колони, додају се основним пословима звања „научни саветник” под Д, редни број 6.

2) У чл. 7 став 1 Уредбе о просветно-научној струци укида се приправничка служба за звање „асистент” и „асистент института”.

3) Службеници у звању „виши научни саветник” превеће се у звање „научни саветник”, а приправници за звање асистент и асистент института — у звање „асистент” односно „асистент института”.

4) Ова наредба ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије”.

Бр. 1863

27 фебруара 1951 године
Београд

Министар Владе ФНРЈ
Претседник Савета за науку и културу,
Родољуб Чолаковић, с. р.

Сагласан,

Претседник Савета за законодавство
и изградњу народне власти Владе ФНРЈ,
Едвард Кардељ, с. р.

ИЗ СЛУЖБЕНИХ ЛИСТОВА НАРОДНИХ РЕПУБЛИКА

НАРОДНЕ НОВИНЕ
СЛУЖБЕНИ ЛИСТ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ
ХРВАТСКЕ

„Народне новине” службени лист Народне Републике Хрватске у броју 11 од 14 фебруара 1951 године немају службеног дела.

У броју 12 од 19 фебруара 1951 године објављују: Указ о укидању Комисије државне контроле Народне Републике Хрватске и контролних комисија народних одбора;

Указ о разрешењу дужности претседника Комисије државне контроле Народне Републике Хрватске и постављењу министра без ресора Владе Народне Републике Хрватске;

Правилник о устројству водопривредних одељака Комитета за водопривреду;

Наредбу о састављању и подношењу извештаја трговинских предузећа која обављају промет робом широке потрошње;

Упутство о спецификацији и документацији разлике у цени материјала.

САДРЖАЈ:

	Страна
134. Кривични законик — — — — —	185
135. Правилник за извршење Уредбе о бродским исправкама и књигама бродова трговачке морнарице ФНРЈ — — — — —	224
136. Наредба о измени основних плата за звања: асистент, старији асистент, лектор, предавач, доцент, професор више школе, ванредни професор, редовни професор, асистент института, научни сарадник, виши научни сарадник и научни саветник у просветно-научној струци — — — — —	231
137. Наредба о укидању звања „виши научни саветник” и о укидању приправничке службе за звања „асистент” и „асистент института” у просветно-научној струци — — — — —	232

Издавач: „Службени лист ФНРЈ” — новинарско издавачко предузеће — Београд Бранкова ул. бр. 20
— Директор и одговорни уредник Слободан М. Нешовић, Бранкова бр. 20.—
Штампа Југословенског штампарског предузећа Београд